

Julkisen liikenteen suoritetilasto 2018

Offentliga trafikens prestationsstatistik
Public Transport Performance Statistics

Julkisen liikenteen suoritetilasto 2018

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Transport- och kommunikationsverket Traficom
Finnish Transport and Communications Agency Traficom
Helsinki Helsingfors 2020

ISBN 978-952-311-718-1
ISSN 2669-9087
netti, suomi

Tiivistelmä

Julkisen liikenteen suoritetilastoinnin tarkoituksena on tuottaa liikennepoliittista päätöksentekoa varten tietoa sekä kotimaan henkilöliikenteen tarjonnan ja kysynnän volyymeista että julkisen vallan rahoituspanosten vaikutuksesta. Tilastoinnissa on mukana kotimaan henkilöliikenteestä raideliikenne, linja-autoliikenne, taksiliikenne, lentoliikenne, kaupunkilautta- ja kaupunkipyöräliikenne. Rahoituksen osalta tarkastelu on rajattu puhtaasti liikennöinnin rahoitukseen. Tilastoitavia suoritteita ovat liikennepalvelujen tarjonta ajoneuvo- ja paikkakilometreinä ja liikennepalvelujen kysyntä matkustajamäärinä ja henkilökilometreinä. Julkisen liikenteen rahoituksesta on tilastoitu rahan lähteet, liikenteen suoran rahoituksen kohdentaminen liikenteen tarjonnan lisäämiseksi ja kustannustason alentamiseksi sekä välillisen rahoituksen (matkakustannusten korvausten) kohdentuminen eri liikennetyypeille. Vuonna 2018 julkisen liikenteen tarjonta oli 1,3 mrd. ajoneuvokilometriä, josta joukkoliikenteen osuus oli 52 %. Loppuosa oli tilausliikennettä. Julkisen liikenteen matkustajia oli 624 miljoonaa. Julkisen liikenteen kokonaisrahoitus oli 997 miljoonaa euroa, josta joukkoliikenteen osuus oli 52 %. Rahoituksesta 321 miljoonaa oli suoraa liikenteen ostoihin, liikennelaitosten alijäämien kattamiseen tai yleisrahoituksen luonteisiin taksa-alennusten ostoihin kohdistuvaa rahoitusta. Välillistä erityisryhmien matkakustannusten korvauksiin tarkoitettua rahoitusta liikenne sai 661 miljoonaa, josta 28 % kohdistui joukkoliikenteeseen.

Sammandrag

Avsikten med statistikföringen av den offentliga trafiken är att producera information till stöd för det trafikpolitiska beslutsfattandet om såväl volymen av efterfrågan och utbud i den inhemska persontrafiken som verkningarna av den offentliga sektorns investeringsinsatser. Av den inhemska persontrafiken ingår i statistikföringen spårtrafiken, busstrafiken, taxitrafiken, flygtrafiken, stadsflotte- och stads-cykeltrafiken. När det gäller finansieringen har granskandet helt och hållet begränsats till finansieringen av trafik tjänster. De prestationer som man för statistik över är trafik tjänsternas utbud mätt i fordons- och platskilometer samt efterfrågan på trafik tjänster, mätt i passagerarantal och personkilometer. När det gäller finansieringen av den offentliga trafiken har man fört statistik över pengarnas ursprung, allokeringen av den direkta finansieringen av trafiken i syfte att öka trafikutbudet och sänka kostnadsnivån, samt fördelningen av den indirekta finansieringen (kompensation för resekostnaderna) på olika trafiktyper. År 2018 var utbudet av den offentliga trafiken 1,3 md fordonskilometer, av vilka kollektivtrafikens andel var 52 %. Resten var abonnemangstrafik. Antalet passagerare i den offentliga trafiken uppgick till 624 miljoner. Den sammanlagda finansieringen för den offentliga trafiken var 997 miljoner euro, varav kollektivtrafikens andel var 52 %. Av finansieringen utgjorde direkt finansiering till inköp av trafik tjänster, kompensation för de kommunala trafikverkens underskott eller allmän finansiering av reserabatter 321 miljoner euro. Ytterligare 661 miljoner euro av indirekt finansiering användes för ersättning av olika specialgruppers resekostnader och 28 % av det gick till kollektivtrafiken.

Summary

The purpose of these statistics is to generate data on the volumes of domestic passenger traffic supply and demand and the impact of the financial investments made by public authorities, which are useful as a basis for transport policy decisions. The statistics cover domestic rail transport, buses and coaches, taxis, air transport, city ferries and citybikes. Funding will be discussed solely with reference to financing of transport services. The statistics comprise the following items: the supply of transport services in terms of vehicle and place kilometres and demand as indicated by passenger numbers and passenger kilometres. Statistical data are provided on the sources of public funding, the allocation of direct transport funding to increasing the supply of transport and reducing costs, and

the distribution of indirect funding (reimbursement of travel expenses) between different types of transport. In 2018, the total supply of public transport was 1.3 billion vehicle kilometres, of which 52 per cent comprised collective services and the remainder charter services. The total number of passengers in public transport was 624 million, and total funding was EUR 997 million, of which collective services received 52 per cent. EUR 321 million were allocated for the direct purchase of transport services, compensations of transport deficits or general funding of fare reductions, while further EUR 661 million of indirect funding was used for the reimbursement of travel expenses for special population groups, of which 28 per cent was directed to collective transport services.

Esipuhe

Julkisen liikenteen suoritetilasto 2018 on tehty Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin toimeksiannosta Tilastokeskuksessa. Tilasto noudattaa pääasiallisesti samoja laadintaperiaatteita kuin "Julkisen liikenteen suoritetilasto 2017" (Traficomin tilastojulkaisuja 18/2019). Vastaavat tilastot on tehty Tilastokeskuksessa myös vuosilta 2015, 2013, 2011, 2009, 2007, 2005, 2003, 2001, 1999, 1997, 1995 ja 1993 sekä esiselvitys vuodelta 1992 EP-Logistics Oy:ssä. Suoritetilaston työryhmään ovat kuuluneet Juha-pekka Konttinen ja Toni Bärman Traficomista, Marko Vihervuori Helsingin seudun liikenteestä (HSL), Mikko Saavola Linja-autoliitosta, Minna Schalin VR-Yhtymä Oy:stä, Pasi Ekholm Finaviasta, Jan Ekholm Väylästä, Minna Soinen Suomen Paikallisliikenneliitosta, Johanna Vilkuna Kuntaliitosta, Anne Vierimaa Uudenmaan Ely-keskuksesta, Atro Andersson Liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä Matti Kokkonen Tilastokeskuksesta. Tilaston kokoamisesta on vastannut Ville Keränen Tilastokeskuksesta. Tilastoinnissa ovat mukana kotimaan henkilöliikenteestä rautatie-, raitiovaunu-, metro-, linja-auto-,

taksi- ja lentoliikenne. Vesiliikenteestä on mukana Suomenlinnan ja Turun seudun joukkoliikenteen lauttaliikenne. Lisäksi mukana on kaupunkipyöräliikenne, jota vuonna 2018 oli Helsingissä, Espoossa ja Turussa. Henkilöautoliikenne on mukana koko henkilöliikenteen markkinaosuuksia tilastoitaessa. Tilastossa on tarkasteltu julkisen liikenteen suoritteiden lisäksi myös liikenteen saamaa suoraa ja välillistä julkishallinnon rahoitusta sen tehokkuuden seuraamiseksi. Rahoituksen osalta tarkastelu on rajattu puhtaasti liikennöinnin rahoitukseen. Tilastovuodesta 2011 alkaen julkisen liikenteen kapasiteettitietoja ei ole enää kerätty, paitsi niiltä osin kuin tietoja on tarvittu suoritteiden laskennassa. Tässä julkaisussa vuosia 2015 aikaisempien vuosien luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään liikennetyypeittäin tarkasteltuna 1.7.2014 voimaan tulleen uuden joukkoliikenteen järjestämistavan takia.

Helsingissä heinäkuussa 2020
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Sisällysluettelo

Tiivistelmä – Sammandrag	3	5 Määritelmiä ja tilastoitava liikenne ...	26
Summary	4	5.1 Liikennetyypit	26
Esipuhe	5	5.2 Liikennemuodot	26
1 Johdanto.....	7	5.3 Tilastoitavat suoritteet ja julkinen rahoitus	27
2 Henkilöliikenteen markkinaosuudet ...	8	5.3.1 Suoritteet	27
3 Julkisen liikenteen suoritteet ja rahoitus	11	6 Tilaston laatiminen ja tarkkuus	28
3.1 Suoritteet	11	6.1 Suoritetiedot	28
3.2 Julkinen rahoitus	14	6.1.1 Rautatieliikenne	28
3.3 ELY-keskusten joukkoliikenne- rahoitus	17	6.1.2 Raitiovaunu- ja metroliikenne ..	28
3.4 Julkisen liikenteen liikevaihto	18	6.1.3 Linja-autoliikenne	28
3.5 Tilastotaulukot	19	6.1.4 Taksiliikenne	29
4 Liikennemuodot ja -tyypit sekä julkisen rahoituksen lähteet	25	6.1.5 Lentoliikenne	29
		6.1.6 Muut tilaston tarkkuuteen vaikuttavat seikat	29
		7 Julkisen rahoituksen tiedot	30
		Liitteet	
		1 Suoritteiden aikasarjat indekseinä.....	32
		2 Rahoituksen lähteet	34

Taulukoissa käytetyt symbolit ja muut lyhenteet

–	Tieto on nolaa.
0 tai 0,0	Luku on pienempi kuin esityksessä käytetty suuruusluokka
...	Ei tietoa.
tyhjä	Tieto on epälooginen esitettäväksi.
Hlö-km	Henkilökilometri
ELY-keskukset	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
HSL	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
LAL	Linja-autoliitto
LVM	Liikenne- ja viestintäministeriö
Euromääräiset tiedot on esitetty käyvin hinnoin.	

1 Johdanto

Suoritetilastoinnin tarkoituksena on tuottaa liikennepoliittista päätöksentekoa varten tietoa sekä kotimaan henkilöliikenteen tarjonnan ja kysynnän volyymeista että julkisen vallan (valtio ja kunnat) rahoituksen vaikutuksesta. Tilastoinnissa ovat mukana kotimaan henkilöliikenteestä rautatie-, raitiovaunu-, metro-, linja-auto-, taksi- ja lentoliikenne. Vesiliikenteestä on mukana Suomenlinnan ja Turun seudun joukkoliikenteen lauttaliikenne. Lisäksi mukana on kaupunkipyöräliikenne, jota vuonna 2018 oli Helsingissä, Espoossa ja Turussa. Henkilöautoliikenne on mukana koko henkilöliikenteen markkinaosuuksia tilastoitaessa.

Tilastossa on tarkasteltu sekä joukkoliikennettä että tilausliikennettä. Liikennejärjestelmien tarkastelussa on keskitytty puhtaasti liikennöintiin, joten liikennemuotojen toimintaan liittyvät infrastruktuuri-

kustannukset sekä erilaiset joukkoliikenteen viranomaiskustannukset on jätetty tilastoinnin ulkopuolelle. Tilastoitavia suoritteita ovat – liikennepalvelujen tarjonta ajoneuvo- ja paikkakilometreinä ja – liikennepalvelujen kysyntä matkustajamäärinä ja henkilökilometreinä. Julkishallinnon (valtio ja kunnat) rahoituksesta on tilastoitu – rahan lähteet, – liikenteen suoran rahoituksen kohdentaminen liikenteen tarjonnan lisäämiseksi ja kustannustason alentamiseksi sekä – välillisen rahoituksen kohdentuminen eri liikennetyypeille.

Seuraavaan taulukkoon on koottu suoritetilastoinnin keskeiset tulokset vuosilta 2018 ja 2017 sekä muutosprosentit. Lisäksi on ilmoitettu joukkoliikenteen osuus julkisesta liikenteestä. Loppuosa on tilausliikennettä.

Taulukko 1. Julkisen liikenteen suoritteet ja rahoitus ja joukkoliikenteen osuus julkisesta liikenteestä

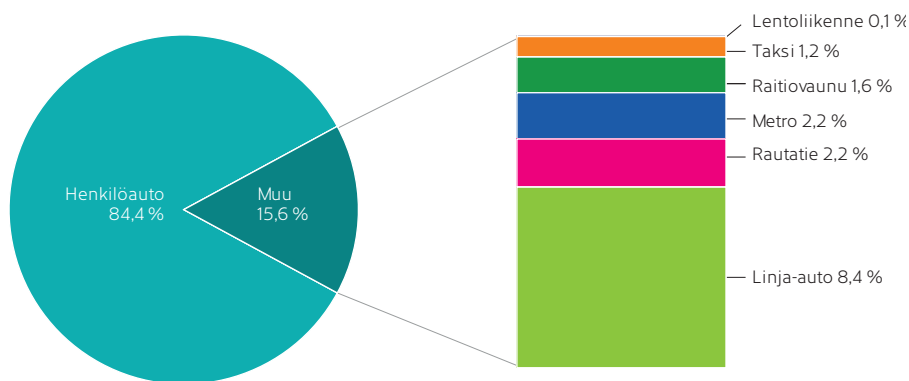
JULKISEN LIIKENTEEN SUORITETILASTO	2018		2017		Muutos, %
	Joukkoliikenteen osuus		Joukkoliikenteen osuus		
	Yhteensä	%	Yhteensä	%	
SUORITTEET, milj.					
Ajoneuvokilometrit	1 318	52	1 376	51	-4,2
Paikkakilometrit	48 749	86	47 888	85	1,8
Matkustajamäärä	624	92	630	91	-0,9
Henkilökilometrit	12 090	86	11 965	85	1,0
RAHOITUS, milj. euroa					
Suora rahoitus, ostot	321	99	300	99	7,2
Suora rahoitus, lippuuet	15	0	21	0	-29,0
Matkakustannusten korvaukset	661	28	643	29	2,8
Yhteensä	997	52	963	52	3,5

2 Henkilöliikenteen markkinaosuudet

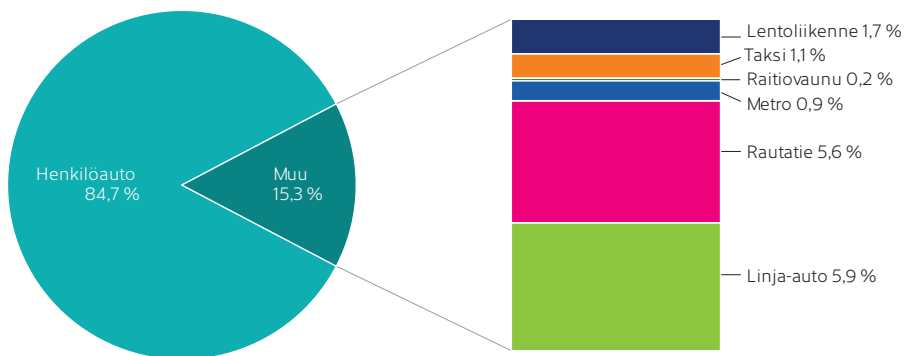
Julkisen liikenteen suoritetilastoon kuuluvat kotimaan julkinen henkilöliikenne rautatie-, raitiovaunu-, metro-, linja-auto-, taksi- ja lentoliikenteen osalta. Vesiliikenteestä on mukana Suomenlinnan ja Turun seudun joukkoliikenteen lauttaliikenne. Lisäksi mukana on kaupunkipyöräliikenne, jota vuonna 2018 oli Helsingissä, Espoossa ja Turussa. Markkinaosuustarkasteluissa on mukana myös hen-

kiläautoliikenne, jonka matkustajamäärä perustuu Henkilöliikennetutkimuksen (HLT) 2016 avulla arvioituihin tietoihin ja jonka henkilökilometrit on muutettu tietilaston aikasarjan henkilökilometrien mukaisiksi. Aiemmissa julkaisuissa henkilökilometrit on arvioitu HLT:n ja Liikenneviraston tietojen keskiarvona.

Kuva 1. Markkinaosuudet matkustajamääristä vuonna 2017

Kuva 2. Markkinaosuudet henkilökilometreistä vuonna 2017

Taulukko 2. Matkustajamäärät ja henkilökilometrit vuosina 2018 ja 2017

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lentoliikenne	Kaupunkilautta	Kaupunkipyörä	Henkilöauto	YHTEENSÄ,
	Milj.									
2018 Matkustajat	87	62	88	332	46	3	2	3	3 333	3 957
2017 Matkustajat	85	60	68	361	49	3	2	2	3 330	3 960
2018 Hlö-km	4 391	135	701	4 632	862	1 355	7	7	66 800	78 890
2017 Hlö-km ¹⁾	4 129	132	425	5 130	916	1 223	6	4	66 600	78 565
Muutos 2018 vs. 2017	%									
Matkustajat	2,1	2,2	30,9	-8,0	-6,1	8,1	5,4	117,6	0,1	-0,1
Hlö-km	6,3	2,2	64,8	-9,7	-5,9	10,8	9,8	84,6	0,3	0,4

¹⁾ Henkilöautojen henkilökilometrit tulevat tietilastosta

Henkilöautojen suoritteista ajokilometrit ja henkilökilometrit perustuvat Tietilastoon ja matkustajamäärät Henkilöliikennetutkimukseen (HLT). Henkilöautojen matkasuoritteiden aikasarjan las-

kennassa on käytetty HLT 1998–99, 2004–05, 2010–11, 2016 tietoja, jotka on korotettu Suomen koko väkiluvulla vuositiedoiksi.

Taulukko 3. Henkilöautojen ajosuoritteet ja henkilökilometrit

Vuosi	Ajo-km Milj.	Hlö-km Milj.	Matkoja Milj.
2018	40 718	66 800	3 333
2017	40 614	66 600	3 330
2016	40 719	57 000	3 334
2015	47 355	66 300	3 407
2014	46 800	61 219	3 391
2013	46 510	61 256	3 372
2012	46 620	61 549	3 351
2011	46 780	61 867	3 329
2010	46 245	61 696	3 307
2009	45 950	61 698	3 286

Vuosi	Ajo-km Milj.	Hlö-km Milj.	Matkoja Milj.
2008	45 285	61 433	3 265
2007	45 560	61 818	3 243
2006	44 610	61 361	3 223
2005	44 220	61 295	3 204
2004	43 530	61 033	3 186
2003	42 565	59 781	3 134
2002	41 675	58 582	3 085
2001	40 680	57 391	3 037
1999	39 190	55 263	2 940
1997	36 790	52 611	2 827

Henkilöliikennetutkimuksessa 2016 selvitettiin kaiken henkilöliikenteen markkinaosuuksia, mukaan

lukien kevyt liikenne. Henkilöliikennetutkimuksen tulokset on esitetty alla vertailun vuoksi.

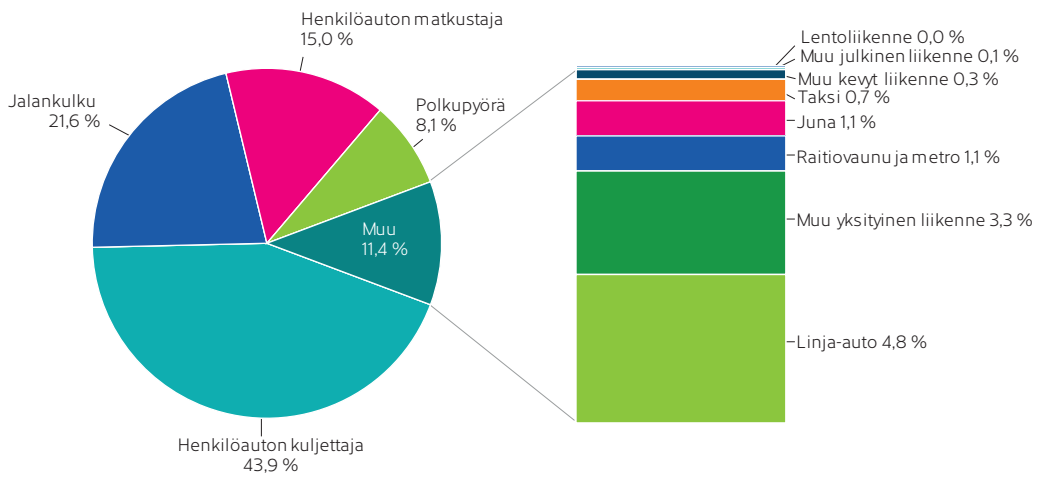
Taulukko 4. Päivittäiset matkat ja kuljetut kilometrit henkilöliikennetutkimuksen 2016 mukaan

Kuljutapa	Jalan-kulku	Poiku-pyörä	Muu kevyt liikenne	Hlö-auton kuljet-taja	Hlö-auton matkus-taja	Muu yksit. liikenne	Linja-auto	Juna	Raitio-vaunu ja metro	Taksi	Lento-liikenne	Muu julkinen liikenne	YHT.
matkaa/hlö/vrk	0,59	0,22	0,01	1,20	0,41	0,09	0,13	0,03	0,03	0,02	0,001	0,003	2,73
km/hlö/vrk	0,96	0,72	0,05	22,36	8,76	2,22	2,43	1,76	0,30	0,28	0,71	0,19	40,74

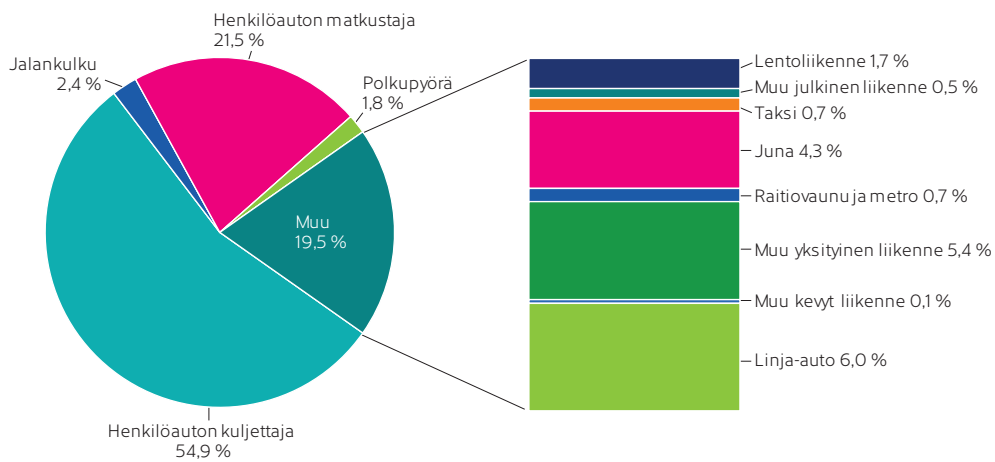
Julkisen liikenteen osuus päivittäisistä matkoista oli 0,2 matkaa/henkilö eli 7 prosenttia ja päivittäisestä suoritteesta 4,5 kilometriä/henkilö eli 11 prosent-

tia, joka on vähemmän kuin suoritetilaston mukaan (15 %).

Kuva 3. Keskimääräinen matkojen jakauma päivittäisinä matkamäärinä Henkilöliikennetutkimuksen 2016 mukaan:

Kuva 4. Keskimääräinen matkojen jakauma päivittäin kuljettuina kilometreinä Henkilöliikennetutkimuksen 2016 mukaan:

3 Julkisen liikenteen suoritteet ja rahoitus

Tässä luvussa esitellään tietoja kaikista tehdyistä Julkisen liikenteen suoritetilastoista. Kokonaisuudessaan tämän 2018 tilaston tiedot on esitetty tämän luvun lopussa. Tulosten tarkastelussa on otettava huomioon luvussa 5 esitetyt lukuihin sisältyvät epävarmuustekijät.

Rahoitustietojen aikaväli on ollut aiemmin kaksi vuotta, nykyisin yksi vuosi. Suoritetietoja kerätään myös Julkisen liikenteen markkinaosuustilastoa varten, joten niissä aikaväli on yksi vuosi koko aikasarjan ajan.

3.1 Suoritteet

Taulukoissa on kuvattu julkisen liikenteen tarjontaa ja kysyntää. Linja-autojen suoritelukuihin sisältyvät myös kaikki Linja-autoliittoon kuulumattomat yritykset vuodesta 2002 alkaen.

VR:n matkustajamäärien ja henkilökilometrien tilastointia on täsmennetty vuodesta 2006 alkaen, minkä vuoksi vuodet 2006 ja 2007 eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa.

Täsmennykset koskevat kuukausilippujen tuottamia matkamääriä sekä joidenkin yhteysvälien ratakilometrien tilastointia. Näistä seuraa, että matkustajamäärät ja henkilökilometrit ovat hieman pienempiä kuin aiemmalla tavalla tilastoidut, eron ollessa kuitenkin alle 2 %. Rautateiden kaukoliikenteessä tarjotut istuin- ja paikkakilometrit eivät ole täysin vertailukelpoiset vuosien 2009 ja 2011 välillä vuonna 2010 tapahtuneen laskentamenetelmien muutoksen vuoksi.

Taulukko 5. Ajoneuvokilometrit, milj. km

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	Kaupunki- lautta	Yhteensä
1997	175,4	5,4	8,9	433,2	678,9	20,5	0,1	1 322,3
1999	178,1	5,3	11,1	442,4	714,2	22,1	0,1	1 373,4
2001	178,1	5,5	11,7	454,8	728,5	23,3	0,1	1 401,9
2002	183,7	5,5	12,9	484,9	728,5	21,7	0,1	1 437,3
2003	188,4	5,5	12,9	454,2	721,7	22,3	0,1	1 405,1
2004	184,8	5,3	13,0	459,2	729,8	23,3	0,1	1 415,5
2005	183,3	5,3	13,2	457,2	769,2	24,4	0,1	1 452,6
2006	180,5	5,2	13,1	454,4	815,4	24,2	0,1	1 492,9
2007	182,5	5,2	13,5	458,5	829,0	22,7	0,1	1 511,4
2008	186,9	5,4	13,5	463,8	833,9	22,7	0,1	1 526,3
2009	186,0	5,5	14,2	451,1	806,2	22,7	0,1	1 485,8
2010	185,0	5,4	14,2	458,0	799,1	22,7	0,1	1 484,5
2011	192,0	5,4	14,6	452,8	822,3	24,5	0,1	1 511,6
2012	194,0	5,4	14,6	450,5	813,0	20,1	0,1	1 497,6
2013	201,9	5,6	14,8	442,0	780,9	18,8	0,1	1 464,0
2014	185,2	5,5	14,8	430,8	760,4	18,6	0,1	1 415,3
2015	175,7	5,5	15,0	442,9	745,4	15,8	0,1	1 400,4
2016	167,6	5,6	14,7	452,9	734,2	16,6	0,1	1 391,7
2017	177,6	5,7	16,4	474,2	685,2	17,1	0,1	1 376,3
2018	188,0	5,9	24,0	439,1	642,6	18,2	0,1	1 318,0

Taulukko 6. Paikkakilometrit, milj. km

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	Kaupunki- lautta	Yhteensä
1997	11 179	472	1 284	23 830	3 415	2 025	41	42 247
1999	11 623	470	1 598	24 503	3 682	2 300	41	44 216
2001	12 095	490	1 682	25 459	3 787	2 435	23	45 972
2003	12 238	505	1 852	24 754	3 685	2 374	24	45 431
2004	11 841	489	1 871	24 910	3 740	2 410	22	45 283
2005	11 716	485	1 891	24 806	3 894	2 361	21	45 174
2006	12 252	478	1 876	24 551	4 321	2 378	22	45 878
2007	12 793	476	1 941	24 843	4 253	2 245	23	46 574
2008	13 110	501	1 944	25 115	4 281	2 384	23	47 358
2009	13 198	524	2 042	24 564	4 139	2 111	23	46 601
2010	12 138	539	2 031	24 831	4 103	2 054	23	45 720
2011	12 802	558	2 106	24 813	4 221	2 404	25	46 930
2012	13 346	573	2 095	24 352	4 174	2 131	27	46 699
2013	13 938	596	2 125	24 054	4 009	2 028	27	46 777
2014	13 353	592	2 137	23 703	3 904	2 033	27	45 749
2015	12 854	595	2 166	24 678	3 827	1 848	28	45 995
2016	12 599	613	2 119	25 168	3 769	1 813	29	46 110
2017	13 061	665	2 369	26 305	3 518	1 936	36	47 888
2018	14 185	400	3 457	25 245	3 299	2 132	31	48 749

Taulukko 8. Matkustajamäärät, milj.

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	Kaupunki- lautta	Kaupunki- pyörä	Yhteensä
1997	50,0	53,6	42,3	330,1	48,5	2,6	1,2		528,3
1999	53,2	55,5	49,5	338,1	51,0	2,8	1,4		551,5
2001	55,0	57,3	52,8	347,5	52,0	2,9	1,4		568,9
2002	57,7	56,1	54,9	345,4	52,0	2,7	1,5		570,3
2003	59,9	56,8	55,4	335,4	51,5	2,6	1,3		562,9
2004	60,1	56,6	55,4	326,8	52,1	2,8	1,4		555,3
2005	63,5	55,6	56,0	320,7	54,9	2,7	1,4		554,8
2006	63,8	52,8	56,8	318,6	58,1	2,8	1,4		554,2
2007	66,7	52,7	56,2	319,6	59,1	2,7	1,5		558,6
2008	69,9	53,9	57,6	331,4	59,5	2,7	1,5		576,5
2009	67,6	54,9	57,3	325,9	57,5	2,3	1,5		567,1
2010	68,2	54,5	57,1	339,8	57,0	2,2	1,6		580,3
2011	67,1	53,7	61,5	346,8	58,6	2,7	1,7		592,0
2012	68,2	57,2	62,2	351,8	58,0	2,7	1,6		601,6
2013	70,6	56,6	63,4	352,7	55,8	2,4	1,8		603,3
2014	71,9	55,5	62,1	349,4	54,4	2,5	1,8		597,5
2015	76,0	55,2	62,9	347,6	53,3	2,5	1,9		599,4
2016	82,1	56,6	64,1	352,6	52,5	2,7	2,2		612,7
2017	85,2	60,2	67,5	361,1	49,2	2,7	2,1	1,6	629,6
2018	87,0	61,5	88,4	332,4	46,2	3,0	2,2	3,4	624,1

Taulukko 8. Henkilökilometrit, milj. km

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	Kaupunki- lautta	Kaupunki- pyörä	Yhteensä
1997	3 376	116	301	4 600	902	1 133	3,3		10 432
1999	3 414	121	360	4 608	947	1 245	3,7		10 697
2001	3 282	119	385	4 685	965	1 319	3,8		10 759
2002	3 318	117	401	4 888	966	1 217	4,1		10 910
2003	3 338	118	404	4 642	957	1 206	3,6		10 669
2004	3 352	119	404	4 663	969	1 308	3,8		10 818
2005	3 478	117	409	4 565	1 019	1 289	3,8		10 879
2006	3 540	110	414	4 728	1 077	1 344	3,9		11 217
2007	3 778	110	411	4 731	1 096	1 338	4,0		11 467
2008	4 052	112	420	4 894	1 105	1 332	4,0		11 918
2009	3 876	114	418	4 539	1 069	1 154	4,2		11 175
2010	4 032	113	417	4 814	1 058	1 099	4,3		11 537
2011	3 950	118	397	4 825	1 087	1 324	4,5		11 705
2012	4 105	125	401	4 724	1 076	1 344	4,4		11 780
2013	4 149	124	400	4 737	1 037	1 260	4,8		11 713
2014	3 906	122	392	4 627	1 011	1 292	4,8		11 355
2015	3 877	122	396	4 946	991	1 356	5,2		11 693
2016	3 868	125	404	4 802	977	1 195	5,8		11 376
2017	4 129	132	425	5 130	916	1 223	6,1	3,5	11 965
2018	4 391	135	701	4 632	862	1 355	6,7	6,5	12 090

Seutuliikenteellä tarkoitetaan useamman kuin yhden kunnan alueella tapahtuvaa kuntien välistä liikennettä, jonka tariffi on (yleensä) yhtenäinen. Tiedot sisältyvät edellä olevien taulukoiden matkustajamääriin ja henkilökilometreihin.

Seutuliikenteen matkustajamäärät on kerätty HSL:ltä sekä ELY-keskusten Seitti-aineistosta. Matkustajamäärinä on käytetty tehtyjen matkojen määrää. Arviot keskimääräisistä matkan pituuksista perustuvat 2000-luvun puolivälin tietoihin, jotka on

saatu silloisilta lääninhallituksilta. Henkilökilometrit on laskettu kertomalla matkustajamäärät keskimääräisillä matkan pituuksilla. Seutuliikennettä on alla olevan lisäksi paikallisjunien lähiliikenne HSL-alueella. Seutuliikenteeseen sisältyy myös vähäisiä määriä takseilla ajettavaa joukkoliikennettä. Taulukossa on esitetty Uudenmaan ELY-keskuksen osalta HSL-alueen seutuliikenne (ilman HSL:ään kuuluvien kuntien sisäistä liikennettä) ja muu seutuliikenne erikseen.

Taulukko 9. Seutuliikenteen tietoja vuosilta 2018 ja 2017

HSL, ELY-keskus	2018			2017			
	Matkustajia	Keskimatka	HIö-km	Matkustajia	Keskimatka	HIö-km	
	Milj.	km	Milj.	Milj.	km	Milj.	
HSL, seutu	50,7	10	512		71,4	10	721
Uusimaa	0,26	25	6		1,9	25	49
Varsinais-Suomi	0,37	-	-		-	-	-
Kaakkois-Suomi	0,08	25	2		0,1	25	3
Pirkanmaa	0,16	-	-		-	-	-
Pohjois-Savo	0,15	29	4		0,2	29	5
Keski-Suomi	0,01	10	0		0,1	10	1
Etelä-Pohjanmaa	-	-	-		-	-	-
Pohjois-Pohjanmaa	-	-	-		-	-	-
Lappi	-	-	-		-	-	-
Yhteensä	51,7	11	550		73,7	11	784

3.2 Julkinen rahoitus

Rahoituksessa esitetyt rahasummat ovat nettomääriä, eli bruttokustannuksista on vähennetty rahoittajalle mahdollisesti tuloutuvat lipputulot. Vastaavasti menoista on vähennetty mahdolliset liikenteen hoitoon suoranaisesti kuulumattomat erät, esim. infrastruktuurikustannukset.

Rahoituksen laskentatapa on vaihdellut käytettävissä olevien tietojen mukaan. Tässä tilastossa on saatu käyttöön matkakustannusten korvausten osalta ELY-keskusten Seitti-aineiston tiedot, joita on käytetty vuosien 2003–2018 laskennassa erityisesti kuntien rahoituksen osalta. Koska vuoden 2001 ja vanhemmat tiedot on laskettu eri tavalla, kun tien rahoitustiedot vuosilta 2003 ja 2001 eivät ole täysin vertailukelpoiset.

Rahoitus on jakautunut suoraan rahoitukseen (valtion ja kuntien liikennepalvelujen ostot, lipputuet eli taksa-alennusten ostot ja sopimusliikenteen alijäämien korvaukset) ja matkakustannusten korvauksiin seuraavien taulukoiden mukaisesti. Ostot ja lipputuet on tarkemmin eroteltu liitteessä 4. Sopimusliikenteen alijäämien korvaukset katsotaan tilastossa ostoiksi. Metron laskennallinen ylijäämä on aikaisemmissa tilastojulkaisuissa nolattu, koska sen on katsottu kuolettaneen metron rakentamisesta syntyneitä investointimenoja. Vuoden 2011 tilastosta alkaen metron laskennallinen ylijäämä on otettu mukaan täysimääräisesti. Tiedot on viety myös takautuvasti aina vuoteen 1997 asti.

Taulukko 10. Rahoituksen lähteet yhteensä, milj. euroa

Milj. euroa	Valtio			Kunnat			Julkishallinto yhteensä		
	Suora rahoitus	Matkakustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matkakustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matkakustann. korvaukset	Yht.
1997	77,5	68,6	146,1	118,4	156,7	275,0	195,9	225,3	421,2
1999	75,5	85,8	161,3	116,7	172,4	289,1	192,2	258,2	450,4
2001	77,2	96,1	173,3	134,0	192,2	326,2	211,2	288,3	499,5
2003	77,7	104,1	181,7	130,6	242,9	373,6	208,3	347,0	555,3
2005	83,4	105,6	189,0	128,8	269,8	398,6	212,2	375,5	587,7
2007	82,1	135,5	217,6	147,1	299,5	446,6	229,2	435,0	664,2
2009	95,6	168,8	264,4	201,9	344,9	546,7	297,5	513,7	811,2
2011	100,6	205,9	306,5	232,9	386,1	619,1	333,5	592,0	925,5
2013	99,8	226,2	326,0	268,4	412,9	681,3	368,2	639,1	1 007,3
2015	90,7	218,9	309,6	248,7	425,1	673,8	339,3	644,0	983,3
2017	73,4	207,9	281,3	263,1	434,8	697,9	336,5	642,7	979,2
2018	73,7	207,9	281,6	262,2	452,9	715,1	335,8	660,8	996,7

Taulukko 11. Rahoituksen lähteet joukkoliikenteelle, milj. euroa

Milj. euroa	Valtio			Kunnat			Julkishallinto yhteensä		
	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.
1997	73,0	29,2	102,2	118,4	81,0	199,3	191,3	110,2	301,5
1999	70,4	37,3	107,7	116,7	82,3	199,0	187,2	119,6	306,8
2001	72,9	42,7	115,6	134,0	86,5	220,5	206,9	129,2	336,1
2003	77,3	47,0	124,3	130,6	114,2	244,9	207,9	161,2	369,1
2005	80,0	33,3	113,3	128,8	126,7	255,5	208,8	160,1	368,9
2007	78,6	34,3	112,8	147,1	150,3	297,4	225,6	184,6	410,2
2009	91,1	41,1	132,2	201,9	168,2	370,1	293,0	209,3	502,3
2011	96,1	43,1	139,3	232,9	155,8	388,8	329,1	199,0	528,1
2013	95,2	49,0	144,2	268,4	150,8	419,2	363,7	199,7	563,4
2015	86,1	45,1	131,2	248,7	145,8	394,5	334,8	190,9	525,7
2017	69,5	40,3	109,8	263,1	149,0	412,1	332,6	189,3	521,9
2018	69,7	39,3	109,0	262,2	147,3	409,5	331,9	186,6	518,6

Taulukko 12. Rahoituksen lähteet tilausliikenteelle, milj. euroa

Milj. euroa	Valtio			Kunnat			Julkishallinto yhteensä		
	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.	Suora rahoitus	Matka-kustann. korvaukset	Yht.
1997	4,6	39,4	43,9	-	75,7	75,7	4,6	115,1	119,6
1999	5,0	48,5	53,5	-	90,1	90,1	5,0	138,6	143,7
2001	4,3	53,4	57,7	-	105,8	105,8	4,3	159,1	163,4
2003	0,4	57,1	57,5	-	128,7	128,7	0,4	185,8	186,2
2005	3,4	72,3	75,7	-	143,1	143,1	3,4	215,4	218,8
2007	3,6	101,2	104,8	-	149,2	149,2	3,6	250,4	254,0
2009	4,5	127,7	132,2	-	176,6	176,6	4,5	304,3	308,8
2011	4,4	162,8	167,2	-	230,3	230,3	4,4	393,1	397,5
2013	4,6	177,2	181,8	-	262,1	262,1	4,6	439,3	443,9
2015	4,6	173,8	178,4	-	279,3	279,3	4,6	453,1	457,7
2017	3,9	167,7	171,5	-	285,8	285,8	3,9	453,5	457,3
2018	3,9	168,6	172,6	-	305,6	305,6	3,9	474,2	478,1

Taulukko 13. Kokonaisrahoituksen kohdentuminen liikennetyypeittäin vuosina 1997–2017, milj. euroa

Milj. euroa	Kauko-liikenne	Suurten kaupunkien liikenne ¹⁾	Muu kaupunki-liikenne	Muu joukko-liikenne	Säännöll. tilaus-liikenne	Muu tilaus-liikenne	Yhteensä
1997	48,5	98,0	29,8	125,3	25,1	94,5	421,2
1999	47,9	94,5	31,5	132,8	26,2	117,4	450,4
2001	50,2	102,3	38,5	145,1	26,1	137,3	499,5
2003	54,9	108,1	31,5	174,6	45,8	140,4	555,3
2005	43,0	106,5	35,5	183,9	55,3	163,5	587,7
2007	38,1	119,3	41,1	211,8	57,1	196,9	664,2
2009	43,1	168,1	53,4	237,7	65,7	243,1	811,2
2011	46,7	199,4	57,8	224,1	95,8	301,6	925,5
2013	46,8	216,1	68,2	232,2	114,2	329,7	1 007,3

¹⁾ HSL, Tampere ja Turku.

Milj. euroa	Kauko-liikenne	Suurten kaupunki-seutujen liikenne ¹⁾	Keski-suurten kaupunki-seutujen liikenne	Muu joukko-liikenne ²⁾	Säännöll. tilaus-liikenne	Muu tilaus-liikenne	Yhteensä
2015	45,7	214,1	61,7	204,1	120,6	337,0	983,3
2017	36,1	212,7	64,9	208,2	126,8	330,5	963,2
2018	37,9	202,3	75,0	203,3	125,7	352,5	996,7

¹⁾ HSL:n, Oulun, Tampereen ja Turun toimivalta-alueet.

²⁾ Eri aluekokonaisuus kuin vuosina 1997-2013

Taulukko 15. Kokonaisrahoituksen kohdentuminen liikennemuodoittain, milj. euroa

Milj. euroa	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento-liikenne	Kaupunkilautta	Kaupunkipyörä	Yhteensä
1997	63,5	4,1	-3,8	213,6	141,8	0,9	1,0		421,2
1999	62,3	2,1	-5,1	224,2	165,4	0,4	1,1		450,4
2001	65,3	5,1	-5,9	245,4	187,7	0,4	1,5		499,5
2003	70,7	5,8	-7,8	272,9	211,5	0,7	1,6		555,3
2005	62,7	3,7	-11,3	288,7	240,0	1,3	2,3		587,7
2007	61,1	4,3	-12,0	319,4	288,5	0,5	2,4		664,2
2009	69,2	12,9	-8,7	386,1	346,8	2,3	2,6		811,2
2011	78,4	9,2	-17,9	437,7	412,8	2,8	2,7		925,5
2013	77,7	7,8	-22,4	496,6	441,8	3,4	2,3		1007,3
2015	65,2	6,0	-24,9	488,0	444,8	2,4	1,8		983,3
2017	68,0	-2,4	-24,9	488,5	445,5	1,6	1,7	1,3	979,2
2018	69,7	-3,3	-37,9	496,5	467,3	1,6	1,7	1,1	996,7

Taulukko 15. Suoran rahoituksen kohdentuminen liikennemuodoittain, milj. euroa

Milj. euroa	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto			Taksi	Lento-liikenne	SL lautta	Kaupunkipyörä	Yhteensä
				Yhteensä	Ostot	Lippu- tuot					
1997	55,1	3,9	-4,2	138,9	126,2	12,6	0,7	0,5	1,0		195,9
1999	52,5	2,0	-5,5	140,9	127,5	13,4	1,2	0,0	1,1		192,2
2001	55,2	5,0	-6,3	154,3	137,5	16,8	1,5	0,0	1,5		211,2
2003	56,7	5,0	-8,6	151,9	128,5	23,5	1,5	0,2	1,6		208,3
2005	54,5	2,4	-12,6	163,6	137,9	25,7	1,3	0,8	2,3		212,2
2007	52,8	2,7	-13,7	183,7	152,6	31,1	1,3	-	2,3		229,2
2009	59,3	10,9	-10,9	232,1	189,5	42,5	1,8	1,7	2,6		297,5
2011	69,6	7,2	-20,2	269,0	222,9	46,1	2,9	2,3	2,7		333,5
2013	68,8	6,2	-24,2	311,3	256,5	54,8	0,8	3,0	2,3		368,2
2015	52,8	3,5	-27,7	306,4	280,2	26,1	0,5	2,0	1,8		339,3
2017	58,3	-4,8	-27,6	306,6	288,2	18,4	-	1,1	1,7	1,3	336,5
2018	59,3	-5,9	-41,7	320,3	308,1	12,1	-	1,0	1,7	1,1	354,4

Taulukko 16. Matkakustannusten korvausten kohdentuminen liikennemuodoittain, milj. euroa

Milj. euroa	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento-liikenne	SL lautta	Yhteensä
1997	8,4	0,2	0,4	74,8	141,1	0,4	0,0	225,3
1999	9,8	0,1	0,4	83,3	164,2	0,3	0,0	258,2
2001	10,0	0,1	0,5	91,1	186,1	0,4	0,0	288,3
2003	14,0	0,8	0,8	121,0	210,0	0,5	0,0	347,0
2005	8,3	1,4	1,4	125,2	238,7	0,5	0,0	375,5
2007	8,3	1,6	1,7	135,7	287,1	0,5	0,0	435,0
2009	9,9	2,1	2,2	154,0	344,9	0,6	-	513,7
2011	8,8	2,0	2,3	168,7	409,9	0,5	-	592,0
2013	8,9	1,6	1,8	185,3	441,0	0,4	-	639,1
2015	12,4	2,5	2,8	181,6	444,3	0,4	-	644,0
2017	9,8	2,3	2,7	181,8	445,5	0,6	-	642,7
2018	10,3	2,6	3,8	176,2	467,3	0,6	-	660,8

Taulukko 17. Liikenne- ja viestintäministeriön sekä ELY-keskusten ostoliikennettä vastaavat suoritteet

Ostoliikenne	2018		2017	
	Milj. euroa	Milj. km	Milj. euroa	Milj. km
Kaukoliikenteen ostot (LVM)				
- rautatieliikenne	25,9	2,9 ^{*)}	24,0	2,8 ^{*)}
- lentoliikenne	1,0	..	1,1	..
Lähiliikenteen ostot (LVM)				
- rautatieliikenne	3,4	3,7 ^{*)}	3,4	3,5 ^{*)}
Runkoliikenteen ostot (ELY-keskukset)	15,7	..	18,1	..
- linja-autot	15,7	..	18,1	..
- taksit	..	..	..	..

^{*)} junakilometriä

3.3 ELY-keskusten joukkoliikennerahoitus

Vuoden 2010 alussa läänijako lakkautettiin ja tilalle perustettiin 15 ELY-keskusta, joista yhdeksän vastaa myös liikenteeseen liittyvistä asioista. Tässä luvussa tarkastellaan ELY-keskusten myöntämiä valtiontukia joukkoliikenteelle. Ne ja niitä vastaavat suoritteet sisältyvät tämän raportin lukuihin. Taulukoiden

lukuihin ei sisälly joukkoliikenteen kehitys-, kokeilu- eikä tiedotuskustannuksia. Liikennevirasto on myöntänyt vuodesta 2013 alkaen erillistä keski suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea. Tämän seurauksena ELY-keskuksille osoitettu joukko-liikenteen määräraha on noin 9-10 miljoona euroa pienempi kuin aikaisemmin.

Taulukko 18. Joukkoliikennerahoitus ELY-keskuksittain vuonna 2018, milj. euroa

Milj. euroa ELY-keskus	Runko-liikenne	Paikallis-liikenne	Palvelu-liikenne	Kaupunki-liput	Seutu-liput	Työmatka-liput	Liityntä liput	Yhteensä
Uusimaa	1,02	1,75	0,71	0,10	0,10	0,26	0,59	4,5
Varsinais-Suomi	1,59	0,67	-	0,05	0,11	0,31	-	2,7
Kaakkois-Suomi	0,61	0,30	0,02	0,00	0,08	-	-	1,0
Pirkanmaa	1,08	-	-	0,01	0,15	-	-	1,2
Pohjois-Savo	3,29	0,57	0,04	0,01	0,03	-	-	3,9
Keski-Suomi	1,73	0,01	0,03	-	0,00	-	-	1,8
Etelä-Pohjanmaa	3,09	-	-	-	-	-	-	3,1
Pohjois-Pohjanmaa	2,11	-	-	-	-	-	-	2,1
Lappi	1,22	-	-	-	-	-	-	1,2
Yhteensä	15,7	3,3	0,8	0,2	0,5	0,6	0,6	21,6

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan lähemmin ELY-keskusten jakamaa valtionapua palveluliikenteelle

Taulukko 19. Palveluliikenteen valtionavut ja matkustajamäärät ELY-keskuksittain vuonna 2018

ELY-keskus	Valtionapu Milj. euroa	Ajo-kilometri	Matkustajamäärät	Rahoitus euroa/matkustaja
Uusimaa	0,71	761 255	154 342	4,6
Varsinais-Suomi	-	-	-	-
Kaakkois-Suomi	0,02	24 845	-	-
Pirkanmaa	-	-	-	-
Pohjois-Savo	0,04	175 700	-	-
Keski-Suomi	0,03	24 040	-	-
Etelä-Pohjanmaa	-	-	-	-
Pohjois-Pohjanmaa	-	-	-	-
Lappi	-	-	-	-
Yhteensä	0,8	985 840	154 342	5,1

3.4 Julkisen liikenteen liikevaihto

Seuraavissa taulukoissa on esitetty julkisen liikenteen liikevaihto ja rahoitus liikennemuodittain vuonna 2018 ja muutos vuoteen 2017. Suoralla rahoituksella tarkoitetaan valtion ja kuntien liikenteen ostoja, valtionapuja ja suurten kaupunkiseutujen (suurten kaupunkien, ks. liite 5) alijäämäkorva-

usten nettoa. Matkakustannusten korvauksiin sisältyvät korvaukset erityisryhmille ja erityisryhmien alennusliput.

Julkisen liikenteen subventioaste (julkishallinnon suoran rahoituksen osuus liikevaihdosta) vuonna 2018 oli 10,7 % lentoliikenne mukaan luettuna ja 11,5 % ilman lentoliikennettä.

Taulukko 20. Julkisen liikenteen liikevaihto vuonna 2018, milj. euroa

2018, milj. euroa	Liikevaihto	Valtio			Kunnat			Julkishallinto yhteensä				Subventioaste %-yks.
		Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Osuus lv:sta %-yks.	
Rautatieliikenne yhteensä	387	30,1	6,1	36,2	12,7	4,2	16,9	42,8	10,3	53,1	13,7 %	11,0 %
Kaukoliikenne	288	25,9	5,6	31,5	-	-	-	25,9	5,6	31,5	10,9 %	9,0 %
HSL-alue	69	0,8	0,1	0,9	29,2	2,8	32,0	30,0	2,9	32,9	47,5 %	43,3 %
Muu Helsingin lähiliikenne	30	3,4	0,4	3,8	-	1,4	1,4	3,4	1,8	5,2	17,1 %	11,2 %
Raitiovaunu, metro, kaupunkilautta ja kaupunkipyörä	100	1,8	-	1,8	-49,5	6,4	-43,1	-47,7	6,4	-41,3	-41,3 %	-47,6 %
Bussiliikenne yhteensä	1282	40,7	36,1	76,8	279,0	140,1	419,1	319,7	176,2	495,9	38,7 %	24,9 %
Suurten kaupunkiseutujen								-	-	-		
bussiliikenne ¹⁾	448	9,7	5,0	14,7	186,3	9,4	195,7	196,0	14,5	210,5	46,9 %	43,7 %
Bussien tilausliikenne ²⁾	282	3,9	3,5	7,5	-	81,7	81,7	3,9	85,2	89,2	31,7 %	1,4 %
Muu bussiliikenne ³⁾	552	21,6	21,0	42,6	93,3	48,9	142,2	114,9	69,9	184,8	33,5 %	20,8 %
Kaukoliikenne	85	-	4,8	4,8	-	-	-	-	4,8	4,8	5,7 %	0,0 %
Muu sopimusliikenne	467	21,6	16,2	37,8	93,3	48,9	142,2	114,9	65,1	180,0	38,5 %	24,6 %
Taksiliikenne yhteensä ⁴⁾	1147	-	165,1	165,1	-	302,2	302,2	-	467,3	467,3	40,7 %	0,0 %
Lentoliikenne	213	1,0	0,6	1,6	-	-	-	1,0	0,6	1,6	0,7 %	0,5 %
Yhteensä	3128,8	73,1	207,9	281,0	262,2	452,9	715,1	335,3	660,8	996,1	31,8 %	10,7 %

¹⁾ Suurten kaupunkiseutujen liikenne sisältää HSL:n, Oulun, Tampereen ja Turun toimivalta-alueiden sopimusliikenteen. Liikevaihdoista on vähennetty infrastruktuuri- ja viranomaiskulujen tyypiset menot. Suoran rahoituksen luvuista on vähennetty lipputulot.

²⁾ Sisältää kaiken linja-autojen tilausliikenteen, myös kuntien koulubussit ja varusmiesten tilausajot.

³⁾ Sisältää kaiken muun linja-autoliikenteen paitsi kohdassa 1) mainitun suurten kaupunkiseutujen liikenteen ja kohdassa 2) mainitun tilausliikenteen. Ei sisällä posti- ja rahtituottoja.

⁴⁾ Sisältää taksit ja invataksit.

Taulukko 21. Julkisen liikenteen liikevaihdon muutos vuosina 2018-2017, milj. euroa

Erotus 2018-2017, milj. euroa	Liikevaihto	Valtio			Kunnat			Julkishallinto yhteensä				Subventioaste %-yks.
		Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Suora rahoitus	Matka-korv.	Yht.	Osuus lv:sta %-yks.	
Rautatieliikenne yhteensä	3	2	0	2	-1	0	-1	1	1	1	0	0
Kaukoliikenne	12	2	0	2	0	0	0	2	0	2	0	0
HSL-alue	-6	0	0	0	-1	0	16	15	1	-1	0	0
Muu Helsingin lähiliikenne	-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Raitiovaunu, metro, kaupunkilautta ja kaupunkipyörä ¹⁾	7	0	0	0	-18	1	-17	-18	1	-17	-15	-16
Bussiliikenne yhteensä	240	-2	-1	-3	15	-4	11	13	-6	8	-8	-4
Suurten kaupunkiseutujen vs.											0	0
suurten kaupunkien bussiliikenne ²⁾	-9	2	2	4	4	-2	2	6	0	6	2	2
Bussien tilausliikenne	48	0	0	0	0	-2	-2	0	-3	-2	-8	0
Muu bussiliikenne	201	-1	-6	-8	12	-3	9	10	-9	1	-19	-9
Kaukoliikenne	-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Muu sopimusliikenne vs.											0	0
muu linjaliikenne	216	-1	-6	-8	12	-3	9	10	-9	1	-33	-17
Taksiliikenne yhteensä	22	0	1	1	0	21	21	0	22	22	1	0
Lentoliikenne	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	278	0	0	0	15	18	33	15	18	33	-2	-1

¹⁾ Erotus on laskettu luvuista, jotka eivät ole vertailukelpoiset keskenään.

3.5 Tilastotaulukot

Seuraavissa taulukoissa on esitetty Suomen sisäisen matkustajaliikenteen suoritteet ja rahoitustyyppit liikennetyypeittäin ja rahoituslähteittäin. Suurten kaupunkiseutujen liikenne sisältää HSL-kuntayhtymän, Oulun, Tampereen ja Turun toimivalta-alueiden liikenteen. Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne sisältää Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kotkan, Kouvolan, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan, Porin ja Vaasan toimivalta-alueiden liikenteen.

Muu joukkoliikenne sisältää ns. pienet kaupunkiseudut ja ne kunnat, joissa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii ELY-keskus.

Ajosuoritteet on tilastoitu ilman siirto- ja huoltoajoja (hyvin pieniä määriä sisältyy suoritteeseen rautateilla). Paikkakilometrit on laskettu ilman kuljettajan paikkaa. Linja-autojen lukuihin sisältyvät myös sellaiset yritykset, jotka eivät kuulu Linja-autoliittoon.

Taulukko 22. Suomen sisäisen matkustajaliikenteen suoritteet vuonna 2018

2018	Tarjonta, milj. km				Kysyntä, milj.				Käyttöaste
	Ajoneuvo	Osuus	Paikka	Osuus	Matkustajat	Osuus	Hlö-km	Osuus	
JOUKKOLIIKENNE	686,7	52,1 %	42 120,9	86,4 %	573,2	91,9 %	10 411,5	86,1 %	24,7 %
Kaukoliikenne	212,4	31,4 %	13 830,0	30,4 %	24,6	4,3 %	5 352,7	47,7 %	38,7 %
Rautatie ^{1) 2)}	127,8	18,9 %	8 314,0	18,3 %	13,0	2,3 %	3 214,0	28,6 %	38,7 %
Linja-auto	66,4	9,8 %	3 384,2	7,4 %	8,6	1,5 %	783,6	7,0 %	23,2 %
Lento ³⁾	18,2	2,7 %	2 131,8	4,7 %	3,0	0,5 %	1 355,1	12,1 %	63,6 %
Suurten kaupunkiseutujen liikenne	212,4	31,4 %	17 590,5	38,7 %	453,2	78,4 %	3 258,8	29,0 %	18,5 %
Rautatie ¹⁾	42,0	6,2 %	3 387,0	7,5 %	66,4	11,5 %	780,0	6,9 %	23,0 %
Raitiovaunu ¹⁾	5,9	0,9 %	400,2	0,9 %	61,5	10,6 %	135,3	1,2 %	33,8 %
Metro ¹⁾	24,0	3,6 %	3 456,9	7,6 %	88,4	15,3 %	701,0	6,2 %	20,3 %
Linja-auto	140,4	20,8 %	10 315,5	22,7 %	231,2	40,0 %	1 629,4	14,5 %	15,8 %
Kaupunkilautta	0,1	0,0 %	31,0	0,1 %	2,2	0,4 %	6,7	0,1 %	21,5 %
Kaupunkipyörä	-	-	-	-	3,4	0,6 %	6,5	0,1 %	0,0 %
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne	35,7	5,3 %	2 323,7	5,1 %	33,4	5,8 %	250,1	2,2 %	10,8 %
Linja-auto	35,7	5,3 %	2 323,7	5,1 %	33,4	5,8 %	250,1	2,2 %	10,8 %
Muu joukkoliikenne	226,2	17,2 %	8 376,7	17,2 %	62,1	10,0 %	1 549,8	12,8 %	18,5 %
Rautatie ¹⁾	18,3	2,7 %	2 484,0	5,5 %	7,5	1,3 %	397,0	3,5 %	16,0 %
Linja-auto	110,1	16,3 %	5 390,5	11,9 %	44,1	7,6 %	912,3	8,1 %	16,9 %
Taksi ^{4) 5)}	97,8	7,4 %	502,2	1,0 %	10,5	1,7 %	240,5	2,0 %	47,9 %
TILAUSLIIKENNE	631,2	47,9 %	6 628,0	13,6 %	50,9	8,1 %	1 678,2	13,9 %	25,3 %
Säännöllinen tilausliikenne	75,4	5,7 %	1 228,1	2,5 %	11,0	1,8 %	223,0	1,8 %	18,2 %
Linja-auto	21,7	3,2 %	952,5	2,1 %	5,7	1,0 %	107,7	1,0 %	11,3 %
Taksi ^{4) 5)}	53,7	4,1 %	275,6	0,6 %	5,4	0,9 %	115,2	1,0 %	41,8 %
Muu tilausliikenne	555,8	42,2 %	5 399,9	11,1 %	39,8	6,4 %	1 455,2	12,0 %	26,9 %
Linja-auto ⁶⁾	64,8	9,6 %	2 879,0	6,3 %	9,5	1,6 %	949,0	8,5 %	33,0 %
Taksi ^{4) 5)}	491,0	37,3 %	2 520,9	5,2 %	30,3	4,9 %	506,2	4,2 %	20,1 %
JULKINEN LIIKENNE YHT.	1318,0	100,0 %	48 748,9	100,0 %	624,1	100,0 %	12 089,7	100,0 %	30,4 %
Liikennemuodot									
Rautatie	188,0	27,8 %	14 185,0	31,2 %	87,0	15,0 %	4 391,0	39,1 %	31,0 %
Raitiovaunu	5,9	0,9 %	400,2	0,9 %	61,5	10,6 %	135,3	1,2 %	33,8 %
Metro	24,0	3,6 %	3 456,9	7,6 %	88,4	15,3 %	701,0	6,2 %	20,3 %
Linja-auto	439,1	65,0 %	25 245,3	55,5 %	332,4	57,5 %	4 632,2	41,3 %	18,3 %
Taksi	642,6	48,8 %	3 298,8	6,8 %	46,2	7,4 %	861,9	7,1 %	26,1 %
Lento	18,2	2,7 %	2 131,8	4,7 %	3,0	0,5 %	1 355,1	12,1 %	63,6 %
Kaupunkilautta	0,1	0,0 %	31,0	0,1 %	2,2	0,4 %	6,7	0,1 %	21,5 %
Kaupunkipyörä	-	-	-	-	3,4	0,6 %	6,5	0,1 %	-

¹⁾ Tarjonta vaunukilometrejä.

²⁾ Rautateiden kaukoliikenteeseen sisältyy Venäjän-liikenteen Suomen puoleinen osa. Makuupaikat sisältyvät istumapaikkoihin.

³⁾ Lentoliikenteeseen sisältyvät kaikki merkittävät kotimaan liikennettä lentäneet yhtiöt. Tilauslentoliikennettä ei enää tilastoida erikseen vaan se on osana kaukoliikennettä, johon sisältyy myös lentotaksiliikenne (josta vain matkustajamäärät tiedossa, liikenne vähäistä).

⁴⁾ Taksien kokonaissuorite perustuu Traficomien vuonna 2019 teettämään kyselyyn taksialan yrityksille, jossa kerättiin vuoden 2018 toteutunutta tietoa toimialasta. (Traficomien julkaisuja 3/2020), joista säännöllisen tilausliikenteen osuus arvioidaan peruskoulujen oppilaskuljetuskustannusten kehityksen ja taksien taksojen muutosten avulla.

Loppuosa on muuta tilausliikennettä (eli ns. normaaleja taksiajoja) tai muuta joukkoliikennettä; näiden keskinäisten osuuksien on oletettu säilyneen ennallaan edellisestä Taksiliikenteen suoritetutkimuksesta lähtien. Edellinen taksiliikenteen suoritetutkimus toteutettiin vuonna 1995. (Liikenneministeriö, kesäkuu 1996)

⁵⁾ Linja-autojen tilausliikenteeseen sisältyy myös ulkomaan bussimatkailu, koska osa siitä tapahtuu Suomen puolella.

Taulukko 23. Suomen sisäisen matkustajaliikenteen kokonaissuorite ja kokonaisrahoitus vuonna 2018

2018	Kokonaissuorite, milj.						Kokonaisrahoitus ¹⁾				
	Ajon. km	Osuus	Matkus- tajat	Osuus	Hlö-km	Osuus	Milj. euroa	Osuus ²⁾	Senttiä/ ajo-km	Senttiä/ matkust.	Senttiä/ hlö-km
JOUKKOLIIKENNE	686,7	52,1 %	573,2	91,9 %	10 411,5	86,1 %	518,6	52,0 %	75,5	90,5	5,0
Kaukoliikenne	212,4	31,4%	24,6	4,3%	5 352,7	47,7%	37,9	3,8%	17,9	154,3	0,7
Rautatie	127,8	18,9%	13,0	2,3%	3 214,0	28,6%	31,5	3,2%	24,7	241,8	1,0
Linja-auto	66,4	9,8%	8,6	1,5%	783,6	7,0%	4,8	0,5%	7,3	56,3	0,6
Lento	18,2	2,7%	3,0	0,5%	1 355,1	12,1%	1,6	0,2%	8,7	53,6	0,1
Suurten kaupunkien liikenne	212,4	31,4%	453,2	78,4%	3 258,8	29,0%	202,3	20,3%	95,3	44,6	6,2
Rautatie	42,0	6,2%	66,4	11,5%	780,0	6,9%	32,9	3,3%	78,5	49,6	4,2
Raitiovaunu	5,9	0,9%	61,5	10,6%	135,3	1,2%	-3,3	-0,3%	-56,2	-5,4	-2,5
Metro	24,0	3,6%	88,4	15,3%	701,0	6,2%	-37,9	-3,8%	-158,0	-42,9	-5,4
Linja-auto	140,4	20,8%	231,2	40,0%	1 629,4	14,5%	207,8	20,8%	148,1	89,9	12,8
Kaupunkilautta	0,1	0,0%	2,2	0,4%	6,7	0,1%	1,7	0,2%	1 558,6	76,0	25,6
Kaupunkipyörä	-	-	3,4	0,6%	6,5	0,1%	1,1	0,1%	-	33,6	17,6
Keskisuurten kaupunki- seutujen liikenne	35,7	5,3%	33,4	5,8%	250,1	2,2%	75,0	7,5%	209,8	224,9	30,0
Linja-auto	35,7	5,3%	33,4	5,8%	250,1	2,2%	75,0	7,5%	209,7	224,8	30,0
Muu joukkoliikenne	226,2	17,2%	62,1	10,0%	1 549,8	12,8%	203,3	20,4%	89,9	327,4	13,1
Rautatie	18,3	2,7%	7,5	1,3%	397,0	3,5%	5,2	0,5%	28,4	69,2	1,3
Linja-auto	110,1	16,3%	44,1	7,6%	912,3	8,1%	119,7	12,0%	108,7	271,6	13,1
Taksi	97,8	7,4%	10,5	1,7%	240,5	2,0%	78,4	7,9%	80,2	745,4	32,6
TILAUSLIIKENNE	631,2	47,9%	50,9	8,1%	1 678,2	13,9%	478,1	48,0%	75,7	940,2	28,5
Säännöllinen tilausliikenne	21,7	3,2%	5,7	1,0%	107,7	1,0%	125,7	12,6%	578,1	2 216,1	116,6
Linja-auto	21,7	3,2%	5,7	1,0%	107,7	1,0%	88,9	8,9%	409,2	1 568,6	82,6
Taksi	53,7	4,1%	5,4	0,9%	115,2	1,0%	36,7	3,7%	68,4	685,3	31,9
Muu tilausliikenne	555,8	42,2%	39,8	6,4%	1 455,2	12,0%	352,5	35,4%	63,4	885,0	24,2
Linja-auto	64,8	9,6%	9,5	1,6%	949,0	8,5%	0,2	0,0%	0,4	2,5	0,0
Taksi	491,0	37,3%	30,3	4,9%	506,2	4,2%	352,2	35,3%	71,7	1 161,1	69,6
JULKINEN LIIKENNE YHT.	1 318,0	100,0%	624,1	100,0%	12 089,7	100,0%	996,7	100,0%	75,6	159,7	8,2
Liikennemuodot											
Rautatie	188,0	27,8%	87,0	15,0%	4 391,0	39,1%	69,7	7,0%	37,0	80,1	1,6
Raitiovaunu	5,9	0,9%	61,5	10,6%	135,3	1,2%	-3,3	-0,3%	-56,2	-5,4	-2,5
Metro	24,0	3,6%	88,4	15,3%	701,0	6,2%	-37,9	-3,8%	-158,0	-42,9	-5,4
Linja-auto	439,1	65,0%	332,4	57,5%	4 632,2	41,3%	496,5	49,8%	113,1	149,4	10,7
Taksi	642,6	48,8%	46,2	7,4%	861,9	7,1%	467,3	46,9%	72,7	1 011,3	54,2
Lento	18,2	2,7%	3,0	0,5%	1 355,1	12,1%	1,6	0,2%	8,7	53,6	0,1
Kaupunkilautta	0,1	0,0%	2,2	0,4%	6,7	0,1%	1,7	0,2%	1 558,6	76,0	25,6
Kaupunkipyörä	-	-	3,4	0,6%	6,5	0,1%	1,1	0,1%	-	33,6	17,6

¹⁾ Kokonaisrahoitukseen sisältyvät: - liikenne- ja viestintäministeriön ja ELY-keskusten liikenteen ostot sekä valtionavut - opetus-, sosiaali- ja terveystoimen, puolustusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön ostamat tilausajot ja suorittamat matkakustannusten korvaukset - kuntien liikennepalvelujen ostot, kuntien maksamat alijäämien korvaukset ja lippuuet. Mahdolliset infrastruktuurikustannukset ja joukkoliikennettä järjestävien viranomaisten kustannukset eivät sisälly rahoituslukuihin.

²⁾ Metron ja raitiovaunun laskennallinen negatiivinen alijäämä on ositettu liikennetyyppiin "Suurten kaupunkiseutujen liikenne" sisällä eri liikennemuodoille prosenttiosuuksia laskettaessa

Taulukko 24. Julkisten varojen kohdentaminen Suomen sisäisessä matkustajaliikenteessä vuonna 2018

2018	Milj. hlö-km	Suora rahoitus ¹⁾			Matkakust. korv. ²⁾			Kokonaisrahoitus ³⁾		
		Milj. euroa	Osuus ⁴⁾	Senttiä/hlö-km	Milj. euroa	Osuus	Senttiä/hlö-km	Milj. euroa	Osuus ⁴⁾	Senttiä/hlö-km
JOUKKOLIIKENNE	10 411,5	331,9	98,8%	3,2	186,6	28,2%	1,8	518,6	52,0%	5,0
Kaukoliikenne	5 352,7	26,9	8,0%	0,5	11,0	1,7%	0,2	37,9	3,8%	0,7
Rautatie	3 214,0	25,9	7,7%	0,8	5,6	0,8%	0,2	31,5	3,2%	1,0
Linja-auto	783,6	-	-	-	4,8	0,7%	0,6	4,8	0,5%	0,6
Lento	1 355,1	1,0	0,3%	0,1	0,6	0,1%	0,0	1,6	0,2%	0,1
Suurten kaupunkien liikenne	3 258,8	178,6	53,2%	5,5	23,7	3,6%	0,7	202,3	20,3%	6,2
Rautatie	780,0	30,0	8,9%	3,8	2,9	0,4%	0,4	32,9	3,3%	4,2
Raitiovaunu	135,3	-5,9	-1,8%	-4,4	2,6	0,4%	1,9	-3,3	-0,3%	-2,5
Metro	701,0	-41,7	-12,4%	-5,9	3,8	0,6%	0,5	-37,9	-3,8%	-5,4
Linja-auto	1 629,4	193,3	57,6%	11,9	14,5	2,2%	0,9	207,8	20,8%	12,8
Kaupunkilautta	6,7	1,7	0,5%	25,6	-	-	-	1,7	0,2%	25,6
Kaupunkipyörä	6,5	1,1			-			1,1	0,1%	17,6
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne	250,1	58,0	17,3%	23,2	17,0	2,6%	6,8	75,0	7,5%	30,0
Linja-auto	250,1	58,0	17,3%	23,2	17,0	2,6%	6,8	75,0	7,5%	30,0
Muu joukkoliikenne	1 549,8	68,4	20,4%	4,4	134,9	20,4%	8,7	203,3	20,4%	13,1
Rautatie	397,0	3,4	1,0%	0,9	1,8	0,3%	0,5	5,2	0,5%	1,3
Linja-auto	912,3	65,0	19,4%	7,1	54,7	8,3%	6,0	119,7	12,0%	13,1
Taksi	240,5	-	-	-	78,4	11,9%	32,6	78,4	7,9%	32,6
TILAUSLIIKENNE	1 678,2	3,9	1,2%	0,2	474,2	71,8%	28,3	478,1	48,0%	28,5
Säännöllinen tilausliikenne	107,7	3,7	1,1%	3,4	122,0	18,5%	113,2	125,7	12,6%	116,6
Linja-auto	107,7	3,7	1,1%	3,4	85,2	12,9%	79,1	88,9	8,9%	82,6
Taksi	115,2	-	-	-	36,7	5,6%	31,9	36,7	3,7%	31,9
Muu tilausliikenne	1 455,2	0,2	0,1%	0,0	352,2	53,3%	24,2	352,5	35,4%	24,2
Linja-auto	949,0	0,2	0,1%	0,0	-	-	-	0,2	0,0%	0,0
Taksi	506,2	-	-	-	352,2	53,3%	69,6	352,2	35,3%	69,6
JULKINEN LIIKENNE YHT.	12 089,7	335,8	100,0%	2,8	660,8	100,0%	5,5	996,7	100,0%	8,2
Liikennemuodot										
Rautatie	4 391,0	59,3	17,7%	1,4	10,3	1,6%	0,2	69,7	7,0%	1,6
Raitiovaunu	135,3	-5,9	-1,8%	-4,4	2,6	0,4%	1,9	-3,3	-0,3%	-2,5
Metro	701,0	-41,7	-12,4%	-5,9	3,8	0,6%	0,5	-37,9	-3,8%	-5,4
Linja-auto	4 632,2	320,3	95,4%	6,9	176,2	26,7%	3,8	496,5	49,8%	10,7
Taksi	861,9	-	-	-	467,3	70,7%	54,2	467,3	46,9%	54,2
Lento	1 355,1	1,0	0,3%	0,1	0,6	0,1%	0,0	1,6	0,2%	0,1
Kaupunkilautta	6,7	1,7	0,5%	25,6	-	-	-	1,7	0,2%	25,6
Kaupunkipyörä	6,5	1,1	0,3%	17,6	-	-	-	1,1	0,1%	17,6

¹⁾ Liikenteen osto, valtionavut ja alijäämäisen liikenteen rahoitus.

²⁾ Erityisryhmien matkaliput ja matkakustannusten korvaaminen.

³⁾ Kokonaisrahoitus on suoran rahoituksen ja matkakustannusten korvausten summa.

⁴⁾ Metron ja raitiovaunun laskennallinen negatiivinen alijäämä on ositettu liikennetyypin "Suurten kaupunkiseutujen liikenne" sisällä eri liikennemuodoille prosenttiosuuksia laskettaessa.

Taulukko 26. Julkisten varojen lähteet rahoittajan mukaan Suomen sisäisessä matkustajaliikenteessä vuonna 2018

2018	Suora rahoitus, milj. euroa						Matkakustannusten korvaukset, milj. euroa			Valtion rahoitus yhteensä	Kuntien rahoitus yhteensä	Julkinen rahoitus yhteensä
	Valtio ¹⁾		Kunnat ²⁾		Yhteensä		Valtio ³⁾⁻⁵⁾	Kunnat ³⁾⁻⁴⁾	Yhteensä			
	Yhteensä	josta osto-liikenne	Yhteensä	josta osto-liikenne	Yhteensä	josta osto-liikenne				Milj. euroa		
JOUKKOLIIKENNE	69,7	63,2	262,2	253,9	331,9	317,1	39,3	147,3	186,6	109,0	409,5	518,6
Kaukoliikenne	26,9	26,9	-	-	26,9	26,9	11,0	-	11,0	37,9	-	37,9
Rautatie	25,9	25,9	-	-	25,9	25,9	5,6	-	5,6	31,5	-	31,5
Linja-auto	-	-	-	-	-	-	4,8	-	4,8	4,8	-	4,8
Lento	1,0	1,0	-	-	1,0	1,0	0,6	-	0,6	1,6	-	1,6
Suurten kaupunkien liikenne	9,7	5,0	168,9	168,9	178,6	173,9	5,1	18,6	23,7	14,8	187,5	202,3
Rautatie	0,8	-	29,2	29,2	30,0	29,2	0,1	2,8	2,9	0,9	32,0	32,9
Raitiovaunu	0,7	-	-6,7	-6,7	-5,9	-5,9	-	2,6	2,6	0,7	-4,1	-3,3
Metro	1,1	-	-42,8	-42,8	-41,7	-42,8	-	3,8	3,8	1,1	-39,0	-37,9
Linja-auto	7,0	5,0	186,3	186,3	193,3	191,3	5,0	9,4	14,5	12,0	195,8	207,8
Kaupunkilautta	0,0	-	1,7	1,7	1,7	1,7	-	-	-	0,0	1,7	1,7
Kaupunkipyörä	-	-	1,1	1,1	1,1	1,1	-	-	-	-	1,1	1,1
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne	8,1	8,1	49,8	47,6	58,0	55,8	6,6	10,4	17,0	14,7	60,3	75,0
Linja-auto	8,1	8,1	49,8	47,6	58,0	55,8	6,6	10,4	17,0	14,7	60,3	75,0
Muu joukkoliikenne	25,0	23,2	43,4	37,3	68,4	60,5	16,6	118,3	134,9	41,6	161,7	203,3
Rautatie	3,4	3,4	-	-	3,4	3,4	0,4	1,4	1,8	3,8	1,4	5,2
Linja-auto	21,6	19,8	43,4	37,3	65,0	57,1	16,2	38,5	54,7	37,8	81,9	119,7
Taksi	-	-	-	-	-	-	-	78,4	78,4	-	78,4	78,4
TILAUSLIIKENNE	3,9	3,9	-	-	3,9	3,9	168,6	305,6	474,2	172,6	305,6	478,1
Säännöllinen tilausliikenne	3,7	3,7	-	-	3,7	3,7	4,2	117,8	122,0	7,9	117,8	125,7
Linja-auto	3,7	3,7	-	-	3,7	3,7	3,5	81,7	85,2	7,2	81,7	88,9
Taksi	-	-	-	-	-	-	0,6	36,1	36,7	0,6	36,1	36,7
Muu tilausliikenne	0,2	0,2	-	-	0,2	0,2	164,5	187,8	352,2	164,7	187,8	352,5
Linja-auto	0,2	0,2	-	-	0,2	0,2	-	-	-	0,2	-	0,2
Taksi	-	-	-	-	-	-	164,5	187,8	352,2	164,5	187,8	352,2
JULKINEN LIIKENNE YHT.	73,7	67,2	262,2	253,9	335,8	321,1	207,9	452,9	660,8	281,6	715,1	996,7
Liikennemuodot												
Rautatie	30,1	29,3	29,2	29,2	59,3	58,5	6,1	4,2	10,3	36,2	33,4	69,7
Raitiovaunu	0,7	-	-6,7	-6,7	-5,9	-6,7	-	2,6	2,6	0,7	-4,1	-3,3
Metro	1,1	-	-42,8	-42,8	-41,7	-42,8	-	3,8	3,8	1,1	-39,0	-37,9
Linja-auto	40,7	36,9	279,6	271,3	320,3	308,1	36,1	140,1	176,2	76,8	419,7	496,5
Taksi	-	-	-	-	-	-	165,1	302,2	467,3	165,1	302,2	467,3
Lento	1,0	1,0	-	-	1,0	1,0	0,6	-	0,6	1,6	-	1,6
Kaupunkilautta	0,0	-	1,7	1,7	1,7	1,7	-	-	-	0,0	1,7	1,7
Kaupunkipyörä	-	-	1,1	1,1	1,1	1,1	-	-	-	-	1,1	1,1

¹⁾ Kaukoliikennepalvelujen (LVM) sekä maaseudun runkoliikenteen, kaupunkimaisen paikallisliikenteen ja taksa-alennusten ostot (LVM, ELY-keskukset) sekä Puolustusvoimien tilausajojen ostot.

²⁾ Liikennöintikorvausten ja matkalipputulojen erotuksen kattaminen ja suurten kaupunkiseutujen liikenteen alijäämien korvaukset. HSL:n lipputulojen jakauma liikennemuodoille arvioitu nousijamäärien suhteessa.

³⁾ Koululaistilausajot ja koululaisliput, liikennetyyppijako osittain arvionvarainen.

⁴⁾ Sosiaalihuollon ja sairausvakuutuslain mukaiset matkakustannusten korvaukset, liikennetyyppijako osittain arvionvarainen.

⁵⁾ Puolustusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön suorittamat varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten lomamatkojen korvaukset, liikennetyyppijako arvionvarainen.

Taulukko 26. Matkakustannusten korvaukset Suomen sisäisessä matkustajaliikenteessä vuonna 2018

2018	Matkakustannusten korvaukset, milj. euroa									
	Opetustoimi		Sosiaali- ja terveys- toimi		Puolustusministeriö, varusmiehet		Työ- ja elinkeino- ministeriö, siviilipalvelus		Yhteensä	
		Osuus ¹⁾		Osuus ²⁾		Osuus ³⁾		Osuus ³⁾		
JOUKKOLIIKENNE	145,3	77,9%	30,9	16,6%	9,8	5,3%	0,5	0,3%	186,6	100 %
Kaukoliikenne	1,2	11,3%	-	-	9,2	83,8%	0,5	4,9%	11,0	100 %
Rautatie	-	-	-	-	5,3	93,8%	0,3	6,2%	5,6	100 %
Linja-auto	1,2	25,6%	-	-	3,4	70,8%	0,2	3,6%	4,8	100 %
Lento	-	-	-	-	0,5	95,7%	0,0	4,3%	0,6	100 %
Suurten kaupunkien liikenne	11,3	47,6%	12,4	52,4%	-	-	-	-	23,7	100 %
Rautatie	1,0	34,7%	1,9	65,3%	-	-	-	-	2,9	100 %
Raitiovaunu	0,9	35,6%	1,7	64,4%	-	-	-	-	2,6	100 %
Metro	1,3	35,6%	2,4	64,4%	-	-	-	-	3,8	100 %
Linja-auto	8,0	55,4%	6,5	44,6%	-	-	-	-	14,5	100 %
Kaupunkilautta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 %
Kaupunkipyörä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne	13,8	80,9%	3,0	17,9%	0,2	1,2%	-	-	17,0	100 %
Linja-auto	13,8	-	0,0	100,0%	0,2	1,2%	-	-	17,0	100 %
Muu joukkoliikenne	119,0	88,3%	15,4	11,4%	0,4	0,3%	-	-	134,9	100 %
Rautatie	0,0	2,0%	1,8	98,0%	-	-	-	-	1,8	100 %
Linja-auto	45,1	82,5%	9,1	16,7%	0,4	0,7%	-	-	54,7	100 %
Taksi	73,9	94,2%	4,5	5,8%	-	-	-	-	78,4	100 %
TILAUSLIIKENNE	121,2	25,6%	352,9	74,4%	-	-	-	-	474,2	100 %
Säännöllinen tilausliikenne	121,2	99,4%	0,7	0,6%	-	-	-	-	122,0	100 %
Linja-auto	84,5	99,2%	0,7	0,8%	-	-	-	-	85,2	100 %
Taksi	36,7	100,0%	-	-	-	-	-	-	36,7	100 %
Muu tilausliikenne	-	-	352,2	100,0%	-	-	-	-	352,2	100 %
Linja-auto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 %
Taksi	-	-	352,2	100,0%	-	-	-	-	352,2	100 %
JULKINEN LIIKENNE YHT.	266,6	40,3%	383,9	58,1%	9,8	1,5%	0,5	0,1%	660,8	100 %
Liikennemuodot										100 %
Rautatie	1,0	10,1%	3,7	35,7%	5,3	50,9%	0,3	3,3%	10,3	100 %
Raitiovaunu	0,9	35,6%	1,7	64,4%	-	-	-	-	2,6	100 %
Metro	1,3	35,6%	2,4	64,4%	-	-	-	-	3,8	100 %
Linja-auto	152,7	86,7%	19,3	11,0%	4,0	2,3%	0,2	0,1%	176,2	100 %
Taksi	110,6	23,7%	356,8	76,3%	-	-	-	-	467,3	100 %
Lento	-	-	-	-	0,5	95,7%	0,0	4,3%	0,6	100 %
Kaupunkilautta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 %
Kaupunkipyörä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

¹⁾ Koululaistilausajot ja koululaisliput, liikennetyyppijako osittain arviovarainen. Kelan maksamat koulumatkatuet on kohdistettu vuoden 2015 tilastosta lähtien eri liikennetyypeille opiskelijan asuinkunnan mukaan, kun aikaisemmin ne ovat olleet pääsääntöisesti muussa joukkoliikenteessä.

²⁾ Sosiaalihuollon ja sairausvakuutuslain mukaiset matkakustannusten korvaukset, liikennetyyppijako osittain arviovarainen.

³⁾ Puolustusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön suorittamat varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten lomamatkojen korvaukset, liikennetyyppijako arviovarainen.

Taulukko 27. Matkakustannusten korvausten lähteet Suomen sisäisessä matkustajaliikenteessä vuonna 2018

2018	Matkakustannusten korvaukset, milj. euroa							Yhteensä
	Valtio				Kunnat			
	Opetus-toimi ¹⁾	Terveys-toimi ²⁾	Puolustusmin., työ- ja elinkeino-ministeriö ³⁾	Yhteensä	Opetus-toimi ¹⁾	Sosiaali-toimi ²⁾	Yhteensä	
JOUKKOLIIKENNE	27,0	2,0	10,4	39,3	118,4	29,0	147,3	186,6
Kaukoliikenne	1,2	-	9,8	11,0	-	-	-	11,0
Rautatie		-	5,6	5,6			-	5,6
Linja-auto	1,2	-	3,6	4,8			-	4,8
Lento			0,6	0,6			-	0,6
Suurten kaupunkien liikenne	4,6	0,5	-	5,1	6,6	12,0	18,6	23,7
Rautatie	-	0,1	-	0,1	1,0	1,8	2,8	2,9
Raitiovaunu			-	-	0,9	1,7	2,6	2,6
Metro			-	-	1,3	2,4	3,8	3,8
Linja-auto	4,6	0,4	-	5,0	3,4	6,1	9,4	14,5
Kaupunkilautta			-	-	-	-	-	-
Kaupunkipyörä			-	-			-	-
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne	6,2	0,3	0,2	6,6	7,6	2,8	10,4	17,0
Rautatie		0,0						
Linja-auto	6,2	0,2	0,2	6,6	7,6	2,8	10,4	15,9
Muu joukkoliikenne	14,9	1,2	0,4	16,6	104,1	14,2	118,3	134,9
Rautatie	-	0,4	0,4	0,8	0,0	1,4	1,4	2,2
Linja-auto	14,9	0,8	-	15,8	30,2	8,3	38,5	54,3
Taksi			-	-	73,9	4,5	78,4	78,4
TILAUSLIIKENNE	4,2	164,5	-	168,6	117,1	188,5	305,6	474,2
Säännöllinen tilausliikenne	4,2	-	-	4,2	117,1	0,7	117,8	122,0
Linja-auto	3,5			3,5	81,0	0,7	81,7	85,2
Taksi	0,6			0,6	36,1		36,1	36,7
Muu tilausliikenne	-	164,5	-	164,5	-	187,8	187,8	352,2
Linja-auto				-			-	-
Taksi		164,5		164,5		187,8	187,8	352,2
JULKINEN LIIKENNE YHT.	31,1	166,4	10,4	207,9	235,5	217,4	452,9	660,8
Liikennemuodot								
Rautatie	-	0,5	5,6	6,1	1,0	3,2	4,2	10,3
Raitiovaunu	-	-	-	-	0,9	1,7	2,6	2,6
Metro	-	-	-	-	1,3	2,4	3,8	3,8
Linja-auto	30,5	1,4	4,2	36,1	122,2	17,9	140,1	176,2
Taksi	0,6	164,5	-	165,1	109,9	192,3	302,2	467,3
Lento	-	-	0,6	0,6	-	-	-	0,6
Kaupunkilautta	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaupunkipyörä	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Koululaistilaisajat ja koululaisliput, liikennetyypijako osittain arvionvarainen. Kelan maksamat koulumatkatuet on kohdistettu vuoden 2015 tilastosta lähtien eri liikennetyypeille opiskelijan asuinkunnan mukaan, kun aikaisemmin ne ovat olleet pääsääntöisesti muussa joukkoliikenteessä.

²⁾ Sosiaalihuollon ja sairausvakuutuslain mukaiset matkakustannusten korvaukset, liikennetyypijako osittain arvionvarainen.

³⁾ Puolustusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön suorittamat varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten lomamatkojen korvaukset, liikennetyypijako arvionvarainen.

4 Liikennemuodot ja -tyypit sekä julkisen rahoituksen lähteet

Liikenteen tarkoitus kuvataan liikennetyypillä ja kulku- muoto liikennemuodolla. Tällä hetkellä ajankoh- taiset liikennetyypit ja -muodot on esitetty seura-

avassa taulukossa. Taulukkoon on sisällytetty myös ostoliikenne. Liikenteen jaottelua on käsitelty tar- kemmin kappaleissa 5.1 ja 5.2.

Taulukko 28. Liikennetyypit ja -muodot

Julkinen liikenne	Rautatie	Raitiovaunu, metro	Linja-auto	Taksi	Lento	Kaupunkipyörä
Joukkoliikenne						
Kaukoliikenne						
- markkinaehtoinen	Kaukoliikenne		Reittiliikenne		Reitti-liikenne	
- ostoliikenne	Kaukoliikenteen osto				LVM:n lentojen ostot	
Paikallisliikenne						
Liikennelaitokset, sopimusliikenne						
Suurten kaupunki- seutujen liikenne	HSL-alueen paikallis-liikenne	HKL:n liikenne	Sopimusliikenne, palveluliikenne			Helsingin ja Turun kaupunki- pyöräliikenne
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne			Sopimusliikenne, palveluliikenne			
Muu joukkoliikenne	HSL-alueen ulkopuoli- nen lähiliikenne, lähiliikenteen osto		Alueellisen runko- liikenteen ja pai- kallisen liikenteen osot	Reitti- ja runko- liikenteen osto		
Tilausliikenne						
Säännöllinen tilausliikenne			Koulutilausajot, varusmiesten lomakuljetukset	Koululais- tilausajot	Tilauslento- liikenne	
Muu tilausliikenne	Tilausliikenne		Bussimatkailu yms.	Tyypillinen taksiliikenne	Ansiolento- liikenne	

Suoritetilastoinnin liikennejärjestelmien tarkaste- lussa on keskitytty liikennöintiin ja sen julkiseen rahoitukseen. Eri liikennemuotojen toimintaan liit- tyvä infrastruktuurin kehittäminen, rakentaminen ja ylläpito sekä viranomaistoimintana tapahtuva jouk- koliikenteen järjestäminen on rajattu tilastointialu- een ulkopuolelle. Tällaisia viranomaiskustannuksia on mm. liikennelaitoksilla ja HSL:llä.

Valtio ja kunnat ostavat liikennepalveluita, mikä lisää suoraan julkisen liikenteen tarjontaa ja alentaa hintatasoa. Yhteiskunnan maksamat erityisryhmien matkakustannusten korvaukset ovat liikenteen väli- listä rahoitusta.

Julkisesta rahoituksesta tilastoidaan rahan läh- teet, rahoituksen kohdentaminen ja jos mahdol- lista, myös rahoituksella aikaansaadut suoritteet. Julkisella rahoituksella aikaansaadut suoritemäärät ovat osittain epätarkkoja, koska niitä ei ole kaikilta osin mahdollista erottaa kokonaissuoritteesta.

Taulukko 29. Julkisen rahoituksen sisältö

	Tarjontaan vaikuttava rahoitus	Kysyntään vaikuttava rahoitus
Liikenne- ja viestintä- ministeriö	Rautatieliikenteen osto, lentoliikenteen osto	Nuorisolippujen valtion- avustukset ja taksa- alen- nusten osto
Liikenne- virasto	Suurten ja keski suurten kaupunkiseutujen valtion- avustukset	
Ely- keskusket	Runkoliikenteen osto, kau- punkimaisen paikallislii- kenteen valtionavustus	Taksa- alennusten val- tionapu
Opetustoimi	Koulumatkatuki, toisen as- teen oppilaitokset	Koululais- ja opiskelijaliput
Sosiaali- ja terveys- toimi		Matkakustannusten korvaukset
Puolustus- ministeriö	Varusmies- ja reservi- läisajot	Varusmiesten ja reservi- läisten matkakustannus- ten korvaukset
Työ- ja elinkeino- ministeriö		Siviilipalvelusmiesten matkakustannusten korvaukset
Suuret kaupunki- seudut	Liikennelaitosten alijää- mät, sopimusliikenne, kau- punkipyörien rahoitus	Erityisryhmien alennusli- put, tuki lippujen hintoihin
Keskisuuret kaupunki- seudut	Sopimusliikenne	Erityisryhmien alennusli- put, tuki lippujen hintoihin
Muut kunnat	Liikenteen ostot	Erityisryhmien alennus- liput

5 Määritelmiä ja tilastoitava liikenne

Suoritetilastoinnissa julkista liikennettä tarkastellaan ensisijaisesti liikenteen tarkoituksen ja toissijaisesti kulkumuodon perusteella. Liikenteen tarkoitusta kuvataan liikennetyypillä ja kulkumuotoa liikenne- muodolla. Julkista liikennettä tarkastellaan lisäksi jaettuna lipputuloperusteiseen ja ostoliikenteeseen. Seuraavassa tarkastellaan tilastossa käytettyä luokittelua. Kotimaan liikenteeksi on luettu myös rautateiden Venäjän liikenteen Suomen puoleinen osuus ja ulkomaan linja-automatkailu kokonaisuudessaan eli kotimaassa ja ulkomailla suoritettavat osuudet, koska näiden jakaumasta ei ole tietoa.

5.1 Liikennetyypit

Tilastoinnin luokittelu lähtee liikenteen tarkoituksesta ja kulkumuodosta (liikenneväline). Joukkoliikenteen liikennetyypit voivat sisältää sekä linja- että ostoliikennettä. Seuraavassa on kuvattu tällä hetkellä käytössä olevia liikennetyyppejä ja näiden alalajeja. Kaukoliikenne palvelee etenkin taa- jamien välistä liikennettä. Tyypillinen matkan pituus on yli 50 km.

- Markkinaehtoisien kaukoliikenteen tarjonta on liikennöitsijän suunnittelemaa reittiliikennettä. Toiminta tapahtuu liikennöitsijän taloudellisella riskillä.
- Valtion ostoliikenne ostetaan nettoperiaatteella, jossa lipputuloriski säilyy liikennöitsijällä tai bruttomallilla, jossa lipputuloriski on tilaajalla. Paikallisliikenteellä tarkoitetaan kunnan tai talousalueen sisäistä liikennettä. Ajoneuvon reitti voi kulkea useiden kuntien ja talousalueiden kautta. Matkustajien tekemät matkat ovat yleensä lyhyitä.
- Suurten kaupunkiseutujen liikenne on palvelusopimusasetuksen mukaista liikennettä. Liikenne toimii täysin tai suurelta osin tilaajan taloudellisella vastuulla sekä tilaajan määrittelemällä tarjonnalla. Liikennöitsijä saa tilaajalta lipputuloista riippumattoman sopimuskorvauksen, joka kattaa koko liikennöinnin, ja tilaaja saa lipputulot. Tällaista liikennettä voidaan kutsua myös bruttomalliksi.
- Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne on palvelusopimusasetuksen mukaista liikennettä. Liikenne voi toimia joko tilaajan taloudellisella vastuulla sekä tilaajan määrittelemällä tarjonnalla

(ns. bruttomalli) tai käyttöoikeussopimuksin, jossa lipputuloriski on liikennöitsijällä (ns. nettomalli). Liikenne palvelee ensisijaisesti kaupunkiseudun sisäistä liikennetarvetta. Liikenteessä noudatetaan tiheää vuoro- ja pysäkkiväliä.

- Muu joukkoliikenne on lähi- ja seutuliiikennettä, joka sopii reittinsä ja pysäkkivälinsä puolesta lyhyiden matkojen tekoon. Se huolehtii etenkin haja-asutusalueiden liikennetarpeesta. Liikenne on joko liikennöitsijän suunnittelemaa tai kunnan tai ELY-keskuksen suunnittelemaa nettoperiaatteella hankittua ostoliikennettä. Lipputuloriski säilyy liikennöitsijällä.
- Palveluliikenne on kaikille avointa joukkoliikennettä, joka on suunniteltu erityisesti vanhempien ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeiden mukaan. Tarpeet on otettu huomioon kalustossa, kuljettajan ominaisuuksissa ja koulutuksessa, aikataulussa, ajo-rytmissä ja reitissä. Reitiltä poikkeaminen on tarvittaessa mahdollista. Korkeatasoiset palvelut helpottavat joukkoliikenteen käyttöä myös muiden matkustajien kannalta. Tilausliikennettä suoritetaan vain tilauksesta ja tilaajan määräämällä tavalla. Matkustusosoikeus on yleensä vain tilaussopimuksen mukaisilla henkilöryhmillä.
- Säännöllisen tilausliikenteen reitti ja aikataulu on säännöllinen, liikennöinti perustuu yleensä sopimukseen ja jatkuu pitkäköjä aikoja. Esimerkkeinä ryhmään kuuluvasta liikenteestä ovat koululaistilausajot ja varusmiesten lomakuljetukset.
- Muun tilausliikenteen reitti ja aikataulu ovat sopimuksen varaisia ja liikennöinti on kertaluontoista tai tilausajot ajetaan lyhyehkön ajan sisällä. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi bussimatkailu ja tyypillinen taksitoiminta.

5.2 Liikennemuodot

Julkisen liikenteen suoritetilastoinnin piiriin kuuluvat rautatie-, raitiovaunu-, metro-, linja-auto-, taksija lentoliikenne. Ulkopuolelle rajataan vesiliikenne, henkilöautoliikenne sekä yksityiset henkilökuljetukset, joista on omat tilastonsa. Poikkeuksena rajauksesta on Suomenlinnan ja Turun seudun joukkoliikenteen lauttaliikenne ja Helsingin kaupunkipyöräliikenne, jotka ovat mukana osana Helsingin ja

Turun joukkoliikennejärjestelmää. Liikennemuodot noudattavat Suomessa voimassa olevaa toimialaluokitusta (2008), joka perustuu EU:n NACE-toimialaluokitukseen.

Julkisen liikenteen suoritetilaston ja EU-käytännön välillä on tavallista taksiliikennettä koskeva luokitteluerro. Suomessa katsotaan

tyypillinen taksiliikenne tilausliikenteeksi, kun taas lähinnä vain taksikalustolla ajettava, linja-autoliikenteen ehdoilla ja lipputuotteilla toimiva taksiliikenne joukkoliikenteeksi. EU sen sijaan luokittelee kaiken taksiliikenteen osaksi joukkoliikennettä. Siten taksien osalta saman toimialaluokituksen piiriin kuuluu sekä joukkoliikennettä tilausliikennettä.

Taulukko 30. Liikennemuotojen toimialaluokitus

Julkinen liikenne	Rautatie	Raitiovaunu, metro	Linja-auto	Taksi	Lento
JOUKKOLIIKENNE					
Kaukoliikenne	49100 Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne		49391 Säännöllinen linja-autojen kaukoliikenne		51101 Säännöllinen lentoliikenne
Suurten kaupunkiseutujen liikenne	49310 Paikallisliikenne	49310 Paikallisliikenne	49310 Paikallisliikenne		
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne			49310 Paikallisliikenne		
Muu joukkoliikenne	49310 Paikallisliikenne		49310 Paikallisliikenne 49391 Säännöllinen linja-autojen kaukoliikenne	49320 Taksiliikenne	
TILAUSLIIKENNE					
Säännöllinen tilausliikenne			49392 Linja-autojen tilausliikenne	49320 Taksiliikenne	51102 Tilauslentoliikenne
Muu tilausliikenne			49392 Linja-autojen tilausliikenne	49320 Taksiliikenne	51102 Tilauslentoliikenne

5.3 Tilastoitavat suoritteet ja julkinen rahoitus

5.3.1 Suoritteet

Suoritetietoina tilastossa käytetään liikenteen kysyntää ja tarjontaa. Kysyntänä tilastoidaan toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit. Tarjonta tilastoidaan kokonaistarjontana liikennetyypeittäin. Ajoneuvokilometreinä ilmoitetaan rautatieliikenteestä vaunukilometrit, raitiovaunu-, metro- ja linja-autoliikenteestä linjakilometrit (linja-autoille lisäksi tilausliikenteen kilometrit), taksiliikenteelle ammattiajon ajokilometrit ja lentoliikenteelle reittikilometrit. Paikkakilometrejä kuvaamassa ovat paikkakilometrit. Paikkalukuun sisältyvät kaikki paikat eli myös mahdolliset seisomapaikat (rautateiden makuupaikat katsotaan tilastossa istumapaikoiksi). Tarjonnan käyttöastetta kuvaa koko tarjonta maksettujen henkilökilometriä ja tarjottujen paikkakilometriä suhteena.

Julkinen rahoitus

Julkista rahoitusta julkiselle liikenteelle antavat valtion eri ministeriöt, virastot ja kunnat. Liikenteen suoraan rahoitukseen on tilastossa sisällytetty:

- valtion ja kuntien liikennepalvelujen ostot,
- sopimusliikenteen alijäämien korvaukset ja
- taksa-alennusten ostot eli lippurahoitus.

Tämän lisäksi liikenne saa myös välillistä julkista rahoitusta erityisryhmien matkakustannusten korvausten muodossa. Rahoitusluvut on esitetty nettomääräisinä, eli jos julkinen taho saa lipputulot (esim. sopimusliikenteessä), ne on vähennetty julkisesta bruttorahoituksesta alijäämää laskettaessa.

Taulukko 31. Julkisen rahoituksen vaikutusten näkökulmat

RAHOITUKSEN NÄKÖKULMA	KUVAAMISALUE
Rahoituksen kohdistuminen eri liikennetyypeille ja -muodoille	Rahoituksen merkitys julkisen liikenteen kannattavuudelle
Rahoituksen lähteet	Eri rahoittajien osuus julkisen liikenteen kokonaisrahoituksesta
Rahoituksen kohdistaminen	Liikennepoliittiset ja muut tavoitteet
Rahoituksella aikaansaadut suoritteet	Rahoituksen tehokkuus

Kokonaiskuvan saaminen julkisen rahoituksen vai- kutuksista edellyttää useampaa näkökulmaa rahoitukseen.

Julkisen liikenteen rahoitus voidaan tarkoituk- sensa mukaan jakaa seuraaviin luokkiin: Tarjontaa lisäävää julkista rahoitusta ovat liikenteen ostot, valtionavustukset sekä liikennelaitosten alijää- mien korvaukset. Rahoituksella aikaansaatu lisä- tarjonta voidaan tunnistaa lähinnä liikenteen osto- jen osalta. Kysyntää lisäävää julkista rahoitusta

ovat erilaiset erityisryhmien matkakustannusten korvaukset sekä taksa-alennusten ostot. Rahoitus näkyy liikennöitsijälle matkalipputuottoina. Useimmiten voidaan selvittää rahoituksella aikaan- saatujen matkojen määrä. Tariffitukea on käsitelty tässä yhteydessä kysynnän puolella, mutta rajan- veto tarjontaan tai kysyntään vaikuttavaan rahoitukseen on usein vaikeaa. Julkisella rahoituksella aikaansaatuja suoritteita on tilastoitu vain osin. Kappaleessa 3.2 esitetyt luvut ovat suuntaa-anta- via.

6 Tilaston laatiminen ja tarkkuus

6.1 Suoritetiedot

Julkisen liikenteen suoritetilaston perustiedot han- kitaan lähteistä, jotka tilastoivat ainakin osaa suo- ritteista. Jotkin tarvittavista lisätiedoista perustuvat erityisselvityksiin. Eri liikennemuotojen osalta tilan- netta on esitelty tässä kappaleessa.

6.1.1 Rautatieliikenne

Rautatieliikenteen tiedot on saatu osittain VR-Yhtymä Oy:n ja osittain Helsingin seudun lii- kenteen (HSL) tilastoista. Vaunukilometreihin ei sisälly siirto- eikä huoltoajo lukuun ottamatta joita- kin lyhyitä vaunujen siirtoja. Rautateiden lähiliiken- teessä tilastoidaan toteutuneet joukkoliikenneväli- neeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henki- lökilometrit. Kaukoliikenteessä matkustajien luku- määrät saadaan myydyistä lipuista, joten pienet lapset, vapaalippulaiset ja eräät kansainvälisillä lipuilla (esim. Interrail) tehtävät matkat jäävät ulko- puolelle. Matkojen lukumäärää laskettaessa on huo- mattava, että junan vaihdon sisältävä matka kau- kojunaaliikenteessä lasketaan yhdeksi matkaksi. Vaihdollisia matkoja arvioidaan olevan 10–15 pro- senttia.

6.1.2 Raitiovaunu- ja metroliikenne

Raitiovaunu- ja metroliikennettä on vain Helsingin kaupungin liikennelaitoksella (HKL). Tiedot saadaan Helsingin seudun liikenteeltä (HSL). Tilastoidaan toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nous- seet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit. Joukkoliikennevälineeseen nousseiden matkustajien määrät ovat vaihtojen määrän verran suurempia kuin matkoja tehneiden henkilöiden määrät (eli yhdestä matkustaneesta henkilöstä tulee tilastoon kaksi mat- kustajaa, jos matka sisältää yhden vaihdon). Tämä ei kuitenkaan vaikuta tilastoinnin tarkkuuteen.

6.1.3 Linja-autoliikenne

Bussiyritysten linja- ja tilausliikenteen ajoneu- vokilometrit ja matkustajamäärät saadaan Linja- autoliitolta (LAL) ja siihen kuulumattomien yri- tysten osalta Tilastokeskuksen Linja-autojen tilin- päätöstilastosta. Vuosien 2001, 1999 ja 1997 tilas- toissa on käytetty suoraan Linja-autoliiton lukuja, jotka perustuvat myös tilinpäätöstilastoon, ja ne on korotettu Linja-autoliiton koko jäsenis- tön tasolle bussimäärän perusteella. Ongelmaksi muodostui se, että erityisesti tilausliikenteeseen on tullut vuodelta lisää pieniä yrityk- siä, jotka eivät kuulu linja-autoliittoon ja ovat siten jääneet tilastoinnin ulkopuolelle. Tämän takia vuodesta 2002 alkaen on ryhdytty täyden- tämään Linja-autoliiton lukuja tilinpäätöstilaston luvuilla. Tilinpäätöstilastoon vastanneiden Linja- autoliittoon kuulumattomien yritysten tiedot on ensin korotettu veroaineistosta saatavien liikevaihi- totietojen perusteella vastaamaan kaikkia Linja- autoliittoon kuulumattomia yrityksiä ja sitten lisätty tilaston suoritteisiin ja liikevaihtoon (rahoi- tustietojen osalta vastaavaa korotusmenettelyä ei tarvita, koska kokonaistiedot saadaan muuta kautta). Valtaosa suurten kaupunkiseutujen bus- siyrityksiltä ostamasta sopimusliikenteestä sisäl- tyy myös Linja-autoliiton tilastoon. Päällekkäisyys on poistettu käyttämällä sopimusliikenteen osalta vain liikenteen ostajilta saatuja tilastotietoja.

Linja-autoliiton (LAL) toimittamiin ajokilometreihin ei sisälly siirto- ja huoltoajoja. Linja-autoliiton tilas- totiedot koskevat Linja-autoliiton jäsenyrityksiä ja ovat niiltä osin tarkkoja. Linja-autoliittoon kuuluvat lähes kaikki suuret yhtiömuotoiset yritykset ja tietojen kattavuus linja-automäärän suhteen on yli 90 %. Henkilökilometrit on laskettu keskimatkatutkimuk-

sen "Linja-autoliikenteen keskimatkan pituus" pohjalta.²

Seutuliikenteen suoritietoja kerättiin suoraan ELY-keskuksilta ja ne näkyvät tilastossa osana kokonais-suoritteita sekä erillisinä seutuliikennettä kuvaavissa taulukoissa. Linja-autoliikenteessä tilastoidaan toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit. Joukkoliikennevälineeseen nousseiden matkustajien määrät ovat vaihtojen määrän verran suurempia kuin matkoja tehneiden henkilöiden määrät (eli yhdestä matkustaneesta henkilöstä tulee tilastoon kaksi matkustajaa, jos matka sisältää yhden vaihdon). Tämä ei kuitenkaan vaikuta tilastoinnin tarkkuuteen.

6.1.4 Taksiliikenne

Taksien kokonaissuorite vuonna 2018 perustuu Traficomien vuonna 2019 teettämään kyselyyn taksialan yrityksille, jossa kerättiin vuoden 2018 toteutunutta tietoa toimialasta. (Traficomien julkaisu 3/2020) Taksien ajokilometrit vuosilta 2007–2017 perustuvat taksiluvan haltijoiden ELY-keskuksille ilmoittamiin ammattiajokilometreihin. Aiemmissa tilastoissa tiedot perustuivat Taksiliitolta saatuihin karkeisiin arvioihin. Aikasarjojen vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi vuosien 1997–2006 taksisuoritteet on päivitetty vuoden 2007 suoritteiden pohjalta, käyttäen vuoden 2007 suoritetilastossa olleita taksisuoritteiden indeksilukuja (1997=100). 2018 taksien Taksien kokonaisajokilometreistä vähennetään huolto- ja siirtoajon osuus ja saadaan tuottavat ajokilometrit (tai ammattiajokilometrit). Taksien liikennetyypeille muu joukkoliikenne ja säännöllinen tilausliikenne kohdistuva suorite on arvioitu ajokilometriä muutoksen, opetustoitimen peruskoulujen kuljetuskustannusten muutoksen ja taksien taksan muutoksen avulla. Laskennan perusvuosi on 1995, jolloin tehtiin Taksiliikenteen suoritettutkimus (Liikenneministeriö, kesäkuu 1996). Taksien kokonaisajosuoritteesta vähennetään edellä mainitut liikennetyypit ja saadaan taksien muu (eli "tavallinen") tilausliikenne. Paikkakilometrit saadaan kertomalla ajokilometrit yhden taksin keskimääräisellä matkustajapaikkamäärällä. Taksiliikenteen suoritettutkimuksesta 1995 käytetään seuraavia tietoja:

- liikennetyypeittaiset ajokilometrit vuonna 1995
- – huolto- ja siirtoajon osuus (%)
- – kyydin keskimatka (km)
- – keskimääräinen matkustajamäärä (matkustajaa/kyyti)
- – henkilösuorite / kyyti (henkilö-km/kyyti)

6.1.5 Lentoliikenne

Lentoliikenteen suoritteet lasketaan Eurocontrolin tilastoista. Lentoliikenteen suoritteetiedot on saatu Finavian Lentoliikennetilastosta ja sitä täydentävistä taulukoista vuoteen 2015 asti. Lentoliikenteen aikasarjaan sisältyvät kaikki merkittävät kotimaan liikennettä lentäneet lentoyhtiöt. Kotimaan tilausliikennettä ei erikseen tilastoida ja se on esitetty osana tavallista lentoliikennettä. Yleisilmailu, joka koostuu pääasiassa lentoharrastuksesta, ei sisälly tilastoon.

Lentoliikenteessä matkustaja pysyy yhtenä matkustajana niin kauan kuin reittinumero on sama. Reittinumero on sama koko matkan välilaskut mukaan luettuna. Sen sijaan koneen vaihdot, joilla kummallekin lennolle tulee oma lippunsa, aiheuttavat matkustajan kirjautumisen kahtena matkustajana. Tällöin on useimmiten kyse ainakin toisen lennon osalta ulkomaan liikenteestä. Ei-maksavat matkustajat eivät ole mukana lentoliikenteen tilastoissa. Esimerkiksi syylilapset (ei omaa paikkaa) eivät kirjaudu matkustajatilastoihin.

6.1.6 Muut tilaston tarkkuuteen vaikuttavat seikat

Tuoreinta tilastoa laadittaessa joudutaan usein päivittämään myös aikaisempien vuosien lähtötietoja, minkä takia edellisissä julkaisuissa olevat luvut eivät enää kaikilta osin pidä paikkaansa. Julkisen liikenteen suoritetilasto on pysynyt sisällöltään pääpiirteittäin samana verrattuna edellisiin tilastojulkaisuihin. Tilaston uudistamis- ja kehittämistarpeita on kartoitettu Liikenneviraston vuonna 2012 teettämässä selvityksessä, ks. Weiste, Henriika: Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittäminen. Esiselvitys. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 30/2012. Liikennevirasto. Helsinki 2012 ja kehittämistarpeiden selvitystä on jatkettu vuonna 2018 valmistuneessa Liikenneviraston selvityksessä, Julkisen liikenteen suoritetilaston ja linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyiden uudistaminen, Liikennevirasto 2018.

² Linja-autoliikenteen keskimatkan pituus. Liikenneministeriön julkaisu 37/94

7 Julkisen rahoituksen tiedot

Seuraavassa taulukossa on kuvattu tämän hetkistä julkisen liikenteen rahoitusta koskevan tiedon saantia:

Taulukko 32. Julkisen liikenteen rahoitusta kuvaavien tietojen lähteet

Rahoittaja	Tarjontaan vaikuttava rahoitus	Kysyntään vaikuttava rahoitus
Liikenne- ja viestintäministeriö	LVM:n tilastot	
Traficom	Traficomien tilastot	
ELY-keskukset	ELYjen tilastot	ELYjen tilastot
Opetustoimi	Kuntien tilastot, erillisselvitykset	Kelan tilastot
Sosiaali- ja terveystoimi	Kuntien tilastot, erillisselvitykset	Kelan tilastot
Puolustusministeriö	Pääesikunnan tilastot	Pääesikunnan tilastot
Työ- ja elinkeinoministeriö		TEM:n tilastot
Suuret kaupunkiseudut	Joukkoliikenneorganisaatiot	Joukkoliikenneorganisaatiot
Muut kunnat	Kuntien tilastot, erillisselvitykset	Erillisselvitykset

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) rahoitustiedot juna- ja lentoliikenteen ostoista on saatu ministeriöstä ja VR Oy:ltä. Traficom kerää ELY-keskuksilta tiedot runkoliikenteen ostoista sekä paikallis-, palvelu-, kaupunki-, seutu- ja työmatkaliikenteen valtionavustuksista.

Kuntien ostaman joukkoliikenteen rahoitus on määritelty vuosina 1995–2001 Tilastokeskuksen tuottaman kuntien talous- ja toimintatilaston luvuista ja vuodesta 2003 alkaen Seitti-aineistosta. Kunnat eivät rahoita takseilla tapahtuvaa runkoliikennettä, joten kuntien ostot kohdistuvat pelkästään linja-autoliikenteeseen. Kuntien matkakustannusten korvauksien osalta on jouduttu vuosina 1995–2001 käyttämään rahojen jakamisessa liikennetyypeille ja -muodoille vuoden 1995 erillisselvityksen mukaisia jakaumia, eli jakaumat vuosille 1997–2001 ovat osittain arvionvaraisia.

Vuoden 2001 tilastossa on käytetty vuodelta 2000 erillisselvityksellä saatuja kuntien sosiaalitoimen matkakustannusten korvauksia. Sosiaalitoimen kuljetuskustannukset vuosille 1999 ja 1997 on interpoloitu vuoden 1995 erillisselvityksen ja 2001 tilas-

ton luvuista olettamalla, että rahoituksen kasvu vuosien 1995 ja 2001 välillä on ollut suoraviivaista. Opetustoimen matkakustannusten korvaukset on saatu aiempiin tilastoihin (2001 ja vanhemmat) vuosittain. Kuntien matkakustannusten korvaukset jakautuvat kaikille liikennemuodoille ja -tyypeille kaukoliikennettä lukuun ottamatta.

Tämän julkaisun tiedot eivät sisällä kuntien rahoittamia terveystoimen henkilökuljetuskustannuksia, koska Seitti-tiedonkeruussa niitä ei ole kysytty enää tilastovuoden 2010 jälkeen. Myös aikasarjoista ne on poistettu takautuvasti.

Valtionavustukset paikallisliikenteen ja palveluliikenteen ostamiseksi on käsitelty ostoina. Valtio maksaa lipputukia kaupunki-, seutu- ja työmatkalippuihin. Valtion osuus edellä mainituista on korkeintaan puolet ja kunnat maksavat loput. Kaikkien valtion lipputukien kohdistaminen liikennetyypeille on tehty arvionvaraisesti vuosille 1997–2001, jolloin on käytetty laskentatapaa: muulle joukkoliikenteelle saman verran kuin kunnille ja loput muulle kaupunkiliikenteelle. Valtio maksaa lipputukia korkeintaan yhtä paljon kuin kunta maksaa, mutta kunta saattaa maksaa lipputukia myös ilman valtionavustusta. Liikennetyyppijaottelu on tehty kuntatyyppin avulla käyttäen tietolähteenä kuntien talous- ja toimintatilastoa (tehtävuokka joukkoliikenne eli 630) vuosille 1997–2001 ja Seitti-aineistoja vuodesta 2003 eteenpäin. Seitti-aineisto on myös näiltä osin ollut hieman puutteellinen ja tämän takia liikennetyyppijako on osittain arvionvarainen. Näiden puutteiden vaikutus on kuitenkin pieni. Jos valtion ostojen ja lipputukien osalta Seitti-aineistossa on ollut erilainen luku kuin liikenne- ja viestintäministeriön toimittama luku, on käytetty ministeriön lukua, paitsi palveluliikenteen ostot on katsottu Seitti-aineistosta. Vuodesta 2011 alkaen vastaavat luvut on saatu Liikennevirastolta.

Seitti-aineiston tietoja on käytettävissä vuodesta 2003 alkaen, joten tilaston aikasarjoissa on erilaisesta laskentatavasta johtuva katkos vuosien 2001 ja 2003 välillä. Aikasarjaa on yhdenmukaistettu käyttämällä vanhempien vuosien (1995–2001) lukuihin samaa julkisen liikenteen osuutta kokonaiskorvauksista kuin vuonna 2003 Seitti-aineiston mukaan oli. Vuoden 1995 erillisselvityksen mukaan julkisen liikenteen osuus kokonaiskorvauksista oli

pienempi kuin Seitti-aineiston mukaan vuosina 2003 ja 2005 oli, joten tässä tilastossa esitetyt luvut eroavat paljon vuoden 2003 tilaston (LVM julkaisuja 8/2005) luvuista.

Vuoden 2018 osalta noin 85 % kunnista oli päivittänyt tietonsa matkakustannusten korvauksista Seitti-aineistoon toukokuuhun 2020 mennessä. Kuntien vastausaktiivisuus pysyi ennallaan. Vuoden 2017 julkaisussa vastausaste oli 86 % ja 2015 julkaisua laadittaessa vastaava prosenttiosuus oli 75 % ja vuoden 2011 julkaisua laadittaessa 90–94 %. Puuttuvat vuoden 2018 tiedot on korvattu ensisijaisesti vuoden 2017 tiedoilla, joita on korotettu korotuskertoimella. Mikäli 2017 tietoa ei ole saatavilla, käytetään 2015 tietoa jne. Oletuksena on, että puuttuvien kuntien kustannuskehitys on ollut sama kuin niissä kunnissa, joille tunnetaan sekä vuoden 2017 että vuoden 2018 tieto. Korotuskertoimen laskennassa ei ole huomioitu suurten kaupunkiseutujen kustannuskehitystä, jonka on oletettu poikkeavan muun maan kehityksestä. 2017 ja 2018 yhdistetyt tiedot muodostavat 95 % kaikista aineiston kunnista.

Jos jollekin kunnalle ei ole saatavilla tietoja millään vuodelta, on etsitty asukastiheyden perusteella mahdollisimman samankaltainen kunta, jonka tiedoilla puuttuvan kunnan tiedot on korvattu. Aineiston tietojen käytössä on myös se ongelma, että kunnat saattavat kohdistaa rahoja epäyhtenäisellä tavalla, joten rahoituksen jaottelussa saattaa olla epätarkkuutta. Rahoituksen kokonaissummiin tämä ei vaikuta.

Luvuista on karsittu pois kaikki tavaraliikenne eli esimerkiksi rahdin, aterioiden ja tarvikkeiden kuljetukset ja sosiaalitoimen kotipalveluun liittyvät kustannukset. Kuntayhtymät eivät osta liikennettä HSL:ää lukuun ottamatta. Kuntayhtymien mahdollisesti maksamat matkakustannusten korvaukset muodostavat hyvin pienen osa kuntien niille maksamista kuntaosuuksista, eikä niitä tilastoida erikseen,

joten niitä ei pystytä erottelemaan kuntayhtymän toimintojen käyttökustannuksista muuten kuin käymällä kirjanpito lasku laskulta läpi. Näin ollen tämän tiedon saaminen on käytännössä mahdotonta ja Kuntaliiton arvion mukaan näiden rahojen merkitys olisi marginaalinen kuntien maksamiin korvauksiin verrattuna, joten tämä ei ole merkittävä puute rahoitusluvuissa.

Opetustoimeen kuuluvat peruskoulun koulukuljetukset rahoitetaan kuntien toimesta. Kela maksaa koulumatkatukea lukion, ammatillisten oppilaitosten ja sellaisia vastaa-vien tutkintoon tähtäävien oppilaitosten oppilaille. Kuntien opetustoimen matkakustannusten korvaukset on saatu ELY-keskusten Seitti-aineistosta vuodesta 2003 alkaen.

Sosiaali- ja terveystoimeen kuuluvat terveydenhuollon ja sosiaalipalvelun kuljetustiedot. Valtion rahoittamien sairausvakuutuslain mukaisten kuljetusten osalta tiedot saadaan Kelan tilastoista. Kuntien sosiaalitoimen matkakustannusten korvaukset on saatu ELY-keskusten Seitti-aineistosta vuodesta 2003 alkaen. Kuntien terveystoimen henkilökuljetuskustannukset eivät ole mukana tässä tilastossa.

Puolustusministeriön rahoittamia asevelvollisten ja reserviläisten matkojen rahoitusta on tiedusteltu suoraan pääesikunnasta. Puolustustoimen rahoitus on osittain arvionvarainen, koska Pääesikunta ei seuraa kuljetuskustannuksiin meneviä rahoja tilastossa tarvittavalla tarkkuudella. Tiedot siviilipalvelusmiesten matkojen rahoituksesta saatiin vuoteen 2007 saakka työministeriöstä. Tätä tuoreimpien vuosien tiedot perustuvat vuoden 2007 tietoihin, joita on korjattu Kelan tilaston siviilipalvelusmiesten lukumäärän muutoksella.

Suurten kaupunkiseutujen sopimusliikenteen ostotiedot on saatu suoraan asianomaisten kaupunkien joukkoliikenneorganisaatioilta.

Liite 1 Suoritteiden aikasarjat indekseinä

Ajoneuvo-km

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	SL lautta	Yhteensä
1997	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1999	101,6	98,5	125,2	102,1	105,2	107,8	65,0	103,9
2001	101,6	102,2	131,5	105,0	107,3	113,7	64,6	106,0
2002	104,8	101,7	145,1	111,9	107,3	105,9	64,6	108,7
2003	107,4	102,0	145,1	104,9	106,3	108,9	65,3	106,3
2004	105,4	97,8	146,4	106,0	107,5	113,8	65,3	107,0
2005	104,5	97,2	148,1	105,5	113,3	118,8	65,3	109,8
2006	102,9	95,9	146,9	104,9	120,1	118,2	66,6	112,9
2007	104,1	95,4	152,0	105,8	122,1	110,5	70,0	114,3
2008	106,6	99,4	151,7	107,1	122,8	110,9	71,6	115,4
2009	106,1	101,9	159,9	104,1	118,7	111,0	71,7	112,4
2010	105,5	100,0	159,0	105,7	117,7	111,0	71,6	112,3
2011	109,5	99,7	164,3	104,5	121,1	119,4	76,7	114,3
2012	110,6	100,5	163,5	104,0	119,7	98,1	82,0	113,3
2013	115,1	103,1	165,8	102,0	115,0	91,8	82,0	110,7
2014	105,6	101,6	166,8	99,4	112,0	90,5	82,0	107,0
2015	100,2	101,6	169,0	102,2	109,8	77,1	82,0	105,9
2016	95,6	103,7	165,2	104,6	108,1	81,0	100,0	105,2
2017	101,3	105,8	184,8	109,5	100,9	83,2	95,0	104,1
2018	107,2	109,9	269,8	101,4	94,6	89,0	109,2	99,7

Matkustajamäärät

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	SL lautta	Yhteensä
1997	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1999	106,4	103,6	117,0	102,4	105,0	108,3	117,5	104,4
2001	110,0	107,0	124,8	105,3	107,1	112,9	116,7	107,7
2002	115,4	104,7	129,8	104,6	107,1	103,7	125,0	107,9
2003	119,8	106,0	130,9	101,6	106,2	101,5	108,3	106,6
2004	120,3	105,6	131,0	99,0	107,4	108,1	116,7	105,1
2005	127,0	103,6	132,5	97,2	113,1	105,7	116,7	105,0
2006	127,6	98,4	134,2	96,5	119,7	110,4	116,7	104,9
2007	133,4	98,4	132,9	96,8	121,7	106,5	125,0	105,7
2008	139,9	100,5	136,1	100,4	122,6	105,7	125,0	109,1
2009	135,1	102,4	135,4	98,7	118,6	91,0	128,9	107,3
2010	136,4	101,7	135,0	102,9	117,4	85,7	131,5	109,9
2011	134,1	100,1	145,3	105,1	120,8	104,5	138,1	112,0
2012	136,3	106,7	147,1	106,6	119,5	103,5	135,2	113,9
2013	141,2	105,6	149,9	106,9	115,0	93,6	147,5	114,2
2014	143,8	103,5	146,9	105,8	112,1	96,8	148,5	113,1
2015	151,9	103,0	148,7	105,3	109,9	96,5	160,8	113,5
2016	164,2	105,6	151,5	106,8	108,3	104,7	179,9	116,0
2017	170,3	112,3	159,6	109,4	101,4	107,0	177,0	119,2
2018	173,9	114,8	209,0	100,7	95,2	115,7	186,6	118,1

Henkilökilometrit

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Taksi	Lento- liikenne	SL lautta	Yhteensä
1997	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1999	101,1	103,7	119,7	100,2	105,0	109,8	112,1	102,5
2001	97,2	102,6	128,2	101,8	107,0	116,4	115,2	103,1
2002	98,3	100,4	133,3	106,3	107,1	107,4	124,2	104,6
2003	98,9	101,7	134,4	100,9	106,2	106,4	109,1	102,3
2004	99,3	102,3	134,5	101,4	107,4	115,4	115,2	103,7
2005	103,0	100,4	136,1	99,2	113,0	113,7	115,2	104,3
2006	104,9	94,4	137,9	102,8	119,4	118,6	118,2	107,5
2007	111,9	94,4	136,6	102,9	121,5	118,0	121,2	109,9
2008	120,0	96,4	139,8	106,4	122,5	117,5	121,2	114,2
2009	114,8	98,2	139,1	98,7	118,5	101,8	127,3	107,1
2010	119,4	97,5	138,6	104,6	117,3	96,9	130,3	110,6
2011	117,0	101,2	131,9	104,9	120,6	116,8	135,6	112,2
2012	121,6	107,8	133,5	102,7	119,3	118,6	132,7	112,9
2013	122,9	106,6	133,1	103,0	115,0	111,2	144,8	112,3
2014	115,7	104,6	130,4	100,6	112,1	114,0	145,8	108,9
2015	114,8	104,6	131,8	107,5	109,9	119,6	157,8	112,1
2016	114,6	107,2	134,3	104,4	108,4	105,4	176,6	109,1
2017	122,3	113,9	141,5	111,5	101,5	107,9	183,7	114,7
2018	130,1	116,4	233,2	100,7	95,6	119,6	201,7	115,9

Liite 2 Rahoituksen lähteet

Julkishallinnon suoran rahoituksen jaottelu ostoihin ja lipputukiin

Rahoituksen lähteet yhteensä, milj. euroa

	Valtio				Kunnat				Yhteensä			
	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä
1997	71,8	5,7	68,6	146,1	111,4	6,9	156,7	275,0	183,2	12,6	225,3	421,2
1999	69,0	6,4	85,8	161,3	109,7	7,0	172,4	289,1	178,8	13,4	258,2	450,4
2001	69,2	8,0	96,1	173,3	125,2	8,8	192,2	326,2	194,4	16,8	288,3	499,5
2003	67,9	9,7	104,1	181,7	116,9	13,7	242,9	373,6	184,8	23,5	347,0	555,3
2005	72,4	11,0	105,6	189,0	114,1	14,7	269,8	398,6	186,5	25,7	375,5	587,7
2007	71,2	10,9	135,5	217,6	126,9	20,1	299,5	446,6	198,2	31,1	435,0	664,2
2009	80,6	15,0	168,8	264,4	173,5	28,4	344,9	546,7	254,0	43,4	513,7	811,2
2011	80,5	20,0	205,9	306,5	203,9	29,1	386,1	619,1	284,4	49,1	592,0	925,5
2013	80,4	19,4	226,2	326,0	230,2	38,2	412,9	681,3	310,5	57,7	639,1	1007,3
2015	80,4	10,2	218,9	309,6	230,5	18,2	425,1	673,8	310,9	28,4	644,0	983,3
2017	62,6	10,8	207,9	281,3	252,4	10,0	434,8	697,2	315,6	20,9	642,7	979,2
2018	67,2	6,5	207,9	281,6	253,9	8,3	452,9	715,1	321,1	14,8	660,8	996,7

Rahoituksen lähteet joukkoliikenteelle, milj. euroa

	Valtio				Kunnat				Yhteensä			
	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä
1997	67,3	5,7	29,2	102,2	111,4	6,9	81,0	199,3	178,7	12,6	110,2	301,5
1999	64,0	6,4	37,3	107,7	109,7	7,0	82,3	199,0	173,7	13,4	119,6	306,8
2001	64,9	8,0	42,7	115,6	125,2	8,8	86,5	220,5	190,1	16,8	129,2	336,1
2003	67,5	9,7	47,0	124,3	116,9	13,7	114,2	244,9	184,4	23,5	161,2	369,1
2005	69,0	11,0	33,3	113,3	114,1	14,7	126,7	255,5	183,1	25,7	160,1	368,9
2007	67,7	10,9	34,3	112,8	126,9	20,1	150,3	297,4	194,6	31,1	184,6	410,2
2009	76,1	15,0	41,1	132,2	173,5	28,4	168,2	370,1	249,6	43,4	209,3	502,3
2011	76,1	20,0	43,1	139,3	203,9	29,1	155,8	388,8	280,0	49,1	199,0	528,1
2013	75,8	19,4	49,0	144,2	230,2	38,2	150,8	419,2	306,0	57,7	199,7	563,4
2015	75,9	10,2	45,1	131,2	230,5	18,2	145,8	394,5	306,3	28,4	190,9	525,7
2017	58,7	10,8	40,3	109,8	251,0	12,2	149,0	412,1	309,6	23,0	189,3	521,9
2018	63,2	6,5	39,3	109,0	253,9	8,3	147,3	409,5	317,1	14,8	186,6	518,6

Rahoituksen lähteet tilausliikenteelle, milj. euroa

	Valtio				Kunnat				Yhteensä			
	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä	Ostot	Lippu- tuet	Matkakust. korvaukset	Yhteensä
1997	4,6	-	39,4	43,9	-	-	75,7	75,7	4,6	-	115,1	119,6
1999	5,0	-	48,5	53,5	-	-	90,1	90,1	5,0	-	138,6	143,7
2001	4,3	-	53,4	57,7	-	-	105,8	105,8	4,3	-	159,1	163,4
2003	0,4	-	57,1	57,5	-	-	128,7	128,7	0,4	-	185,8	186,2
2005	3,4	-	72,3	75,7	-	-	143,1	143,1	3,4	-	215,4	218,8
2007	3,6	-	101,2	104,8	-	-	149,2	149,2	3,6	-	250,4	254,0
2009	4,5	-	127,7	132,2	-	-	176,6	176,6	4,5	-	304,3	308,8
2011	4,4	-	162,8	167,2	-	-	230,3	230,3	4,4	-	393,1	397,5
2013	4,6	-	177,2	181,8	-	-	262,1	262,1	4,6	-	439,3	443,9
2015	4,6	-	173,8	178,4	-	-	279,3	279,3	4,6	-	453,1	457,7
2017	3,9	-	167,7	171,5	-	-	285,8	285,8	3,9	-	453,5	457,3
2018	3,9	-	168,6	172,6	-	-	305,6	305,6	3,9	-	474,2	478,1